

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΓΗΣ ΤΟΥ 1980

ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Α.Μ. 6938

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΔΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΛΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις μέρες μας, η παράνομη μετακίνηση και παρακράτηση παιδιών εκτός συνόρων, από τον ένα από τους δύο γονείς ή από τρίτο συγγενικό πρόσωπο, είναι μια όχι και τόσο σπάνια τραγωδία, αφού η διεθνής απαγωγή των παιδιών είναι ένα φαινόμενο που συμβαίνει σε καθημερινή πλέον βάση και επηρεάζει σχεδόν κάθε έθνος.

Διεθνής χαρακτηρίζεται κάθε παράνομη κατακράτηση κατά την οποία το παιδί απομακρύνεται από την συνήθη διαμονή του ή κατοικία, περνάει τα σύνορα του κράτους και παρακρατείται σε ένα καινούριο και άγνωστο προς αυτό περιβάλλον, με συνέπεια την εμπλοκή των αρχών δύο διαφορετικών κρατών.

Η διεθνής απαγωγή των παιδιών είναι ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα της σημερινής κοινωνίας κυρίως λόγω τη ευκολίας μετακίνησης μεταξύ των συνόρων των κρατών είτε νόμιμα, είτε λαθραία και τη δυσκολία συνεργασίας μεταξύ των ξένων αρχών. Γι' αυτό λοιπόν η κοινωνία θέτει ως μέγιστη προτεραιότητα την παροχή ταχείας συνδρομής στους γονείς καθώς και την εξασφάλιση της ασφάλειας των παιδιών που έχουν πέσει θύματα διεθνών απαγωγών αλλά και την ψυχική αποκατάσταση του και την επανένταξη στη χώρα στην οποία είχαν μεγαλώσει αφού είναι εύκολο να κατανοήσουμε ότι τα παιδιά αυτά μπορούν να υποστούν σωματική και ψυχική βλάβη και να βρεθούν απομονωμένα από τον περιβάλλοντα χώρο στον οποίο έχουν συνηθίσει από τον γονέα, τα μέλη της οικογένειας, τους φίλους και το σχολείο. Γι' αυτό το λόγο εκτός από μη κυβερνητικές οργανώσεις που ασχολούνται με τον εντοπισμό και την επιστροφή απαχθέντων παιδιών, έχουν αναπτυχθεί και δραστηριότητες από τις κυβερνήσεις των κρατών με δημιουργία υπηρεσιών που έχουν αποκλειστικό σκοπό την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και την καθιέρωση της διεθνούς συνεργασίας.

Οι λόγοι που ευνοούν την διεθνή απαγωγή των παιδιών, ποικίλλουν, οφείλονται κυρίως σε εξωγενείς παράγοντες αλλά και στις συναισθηματικές

αντιδράσεις του ανθρώπου, γι αυτό και μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε αντικειμενικούς και υποκειμενικούς.

➤ Στους αντικειμενικούς λόγους, αρχικά, είναι εύκολο να κατανοήσουμε ότι η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μερικές δεκαετίες πριν, ευνόησε αρκετά πολύ τις διασυνοριακές μετακινήσεις με άμεση συνέπεια την αύξηση των γάμων μεταξύ ατόμων με διαφορετική ιθαγένεια. Οι “διεθνείς” αυτοί γάμοι, μπορούν να οδηγήσουν πολύ εύκολα σε τριβές, εφόσον η διαφορετική ιθαγένεια των συζύγων συνεπάγεται συνήθως διαφορετικές πολιτικές και θρησκευτικές κυρίως πεποιθήσεις, δεδομένα που εμποδίζουν μια ομαλή συμβίωση. Επίσης ο τουρισμός είναι ένας λόγος να αναπτυχθούν οι γάμοι αυτοί, με πολιτιστικές, κοινωνικές, θρησκευτικές και μορφωτικές διαφορές οι οποίες παραβλέπονται στην αρχή αλλά πολύ γρήγορα έρχονται στο φως και κυρίως έχουν να κάνουν με την επιλογή του τρόπου ανατροφής των παιδιών.

Η διεθνής απαγωγή των παιδιών, ευνοείται πάρα πολύ και με την εξέλιξη της τεχνολογίας, αφού διευκολύνει αρκετά τις διασυνοριακές μετακινήσεις. Είναι δεδομένο ότι ο οποιοσδήποτε έλεγχος έχει ελαχιστοποιηθεί και οι βίζες πλέον απαιτούνται μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, σε ορισμένες χώρες. Επίσης, συχνό φαινόμενο είναι η λαθραίεσ μετακινήσεις που δύσκολα αντιμετωπίζονται λόγω του όγκου τους και ιδιαίτερα σε περιοχές όπου οι αρχές δύσκολα συνεργάζονται με τις αντίστοιχες ξένες¹.

Στη συνέχεια, ο αργός ρυθμός απονομής της δικαιοσύνης που συχνά οδηγεί στην παγίωση κάποιων καταστάσεων, συχνά παράνομων, και η έλλειψη ικανοποιητικών αστικών και ποινικών κυρώσεων, εις βάρος του απαγωγέα², ευνοούν την απαγωγή εφόσον του επιτρέπουν ουσιαστικά να παρακρατήσει το παιδί και να το προσαρμόσει στον δικό του περιβάλλοντα χώρο δημιουργώντας μια de facto κατάσταση που δύσκολα ανατρέπεται.

Ακόμα ένας λόγος εξάπλωσης του φαινομένου την διεθνούς απαγωγής των παιδιών, είναι ότι για την ολοκλήρωση της επιστροφής απαιτείται

¹ Παραδείγματος χάριν Ασία, Αφρική, Λατινική Αμερική.

² εφόσον δεν υπάρχει συνεργασία στο επίπεδο των δικαστικών αρχών

αναγνώριση, αποδοχή και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων, διαδικασία συχνά χρονοβόρα και μη αποτελεσματική. Όλη αυτή η καθυστέρηση, ωστόσο, ευνοεί τον απαγωγέα γιατί κερδίζει χρόνο και παρατείνει την παρανομία για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, που σε περίπτωση ενδεχόμενης επιστροφής του παιδιού, να μπορέσει να επικαλεστεί ότι αυτή η επιστροφή δεν ευνοεί κατά κύριο λόγο το ίδιο το παιδί, αφού έχει πλήρως προσαρμοστεί στο καινούριο του περιβάλλον και έχει οριστικά αποκοπεί από τον παλιό τρόπο ζωής του, το περιβάλλον και τα πρόσωπα.

➤ Οι υποκειμενικοί λόγοι στρέφονται κυρίως γύρω από την φύση και τα συναισθήματα του ανθρώπου.

Οι έννομες τάξεις τείνουν να διευκολύνουν τη διαδικασία λήψης διαζυγίου που στην περίπτωση ενός “διεθνούς γάμου”, οδηγούν σε απομάκρυνση των συζύγων εφόσον είναι πιθανό ο ένας από τους δύο να θέλει να γυρίσει στην πατρίδα του. Κάτω λοιπόν από την συναισθηματική αυτή πίεση και λόγω της απόστασης, που εμποδίζει την γρήγορη πρόσβαση στο παιδί, ο γονέας που στερείται του δικαιώματος επιμέλειας, θα θελήσει να μονοπωλήσει το ενδιαφέρον του παιδιού αλλά και να παίζει καθοριστικό ρόλο στην καθημερινή του ανάπτυξη.

Ένας άλλος λόγος είναι η σύγκρουση των δύο γονέων και η αίσθηση της εκδίκησης με όπλο την στέρηση του παιδιού. Ο ένας γονέας συχνά, εκμεταλλεύεται την καθυστέρηση της ρύθμισης για την επιμέλεια του παιδιού για να πλήξει τον άλλο γονέα. Έτσι υποσυνείδητα, μεταχειρίζεται το παιδί σαν αντικείμενο, που σε συνδυασμό με την λανθασμένη αντίληψη ότι το παιδί ανήκει στον γονέα που το φροντίζει και μπορεί να το κάνει ό,τι θέλει, το μετακινεί και το παρακρατεί εκτός συνόρων.

Τέλος, υπάρχουν κάποιες χώρες με διαφορετική αντιμετώπιση του πατέρα από τη μητέρα λόγω της διαφορετικής πολιτιστικής και νομικής παράδοσης¹, που αντιμετωπίζουν ευνοϊκότερα τον απαγωγέα υπήκόο τους

¹ ισλαμικά κράτη

σε σχέση με τους αλλοδαπούς γεγονός που τον ενθαρρύνει περισσότερο να πραγματοποιήσει μια διεθνή απαγωγή.

Η διεθνής απαγωγή των παιδιών, ανεξάρτητα από τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιείται, αποτελεί αναμφίβολα μια τραυματική και ιδιαίτερα βλαπτική εμπειρία για το παιδί που έχει ήδη δεχθεί το πλήγμα της διάσπασης της οικογενειακής ενότητας. Αποκόπτεται ξαφνικά από το οικείο του περιβάλλον, στερείται τον ένα γονέα του ολοκληρωτικά και μπαίνει σε μια εξαιρετικά επίπονη διαδικασία ανατροπής του ρυθμού της ζωής που είχε στη χώρα της συνήθους διαμονής του και προσαρμογής σε ένα πρωτόγνωρο γι' αυτό περιβάλλον.

Η ευαισθητοποίηση της παγκόσμιας κοινότητας και η μέριμνα για το συμφέρον και την προστασία κυρίως του παιδιού που εξυπηρετείται με την πρόληψη και την παρεμπόδιση της διεθνούς απαγωγής, οδήγησε την διεθνή κοινότητα στη θέσπιση συμβατικών κειμένων¹ που έχουν σαν στόχο την πρόληψη φαινομένων, όπως η διεθνής απαγωγή, μέσω μιας διεθνούς συνεργασίας εφόσον το παιδί αλλάζει χώρα και εμπλέκονται έτσι οι αρχές δύο χωρών. Άρα το κύριο όλων είναι να μπορέσουν να συνεργαστούν οι κυβερνήσεις.

Η διαπίστωση λοιπόν ότι μόνο η διεθνής συνεργασία μπορούσε να βάλει κάποιους φραγμούς στο πρόβλημα της διεθνούς απαγωγής, οδήγησε στη θέσπιση διεθνών κανόνων μέσω της Συνδιάσκεψης της Χάγης και του Συμβουλίου της Ευρώπης² για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας τέκνων και αποκατάσταση της επιμέλειάς τους αντίστοιχα. Αν και η μέθοδος που ακολουθείται στην κάθε μια από τις συμβάσεις αυτές είναι τελείως διαφορετική, έχουν ένα κοινό στόχο, την καταπολέμηση της διεθνούς απαγωγής για το συμφέρον του ίδιου του παιδιού.

¹ οι διεθνείς αυτές συμφωνίες είναι συμβάσεις διεθνούς δικαίου

² τόσο η Σύμβαση της Χάγης του 1980, όσο και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση έχουν κυρωθεί στην Ελλάδα και ισχύουν από το 1993.

Η προστασία του παιδιού είναι ένα σημαντικό θέμα με το οποίο ασχολείται μεγάλος αριθμός διεθνών συμβάσεων. Παρόλο που το πεδίο εφαρμογής των συμβάσεων αυτών ποικίλλει, έχουν όλες ως στόχο την προώθηση της καλής διαβίωσης του παιδιού σε διεθνές επίπεδο.

Η Συνδιάσκεψη της Χάγης είναι πρωτοπόρος σε συστήματα ανάπτυξης διεθνούς συνεργασίας και συν-δράσης για την προστασία των παιδιών που έχουν αρπαχθεί και υπάρχουν διασυνοριακά ζητήματα. Για να εξασφαλιστεί το συμφέρον του παιδιού, έχουν υπογραφεί κάποιες πολυμερείς συνθήκες, που ονομάζονται συμβάσεις της Χάγης. Οι τρεις συμβάσεις¹ που αναφέρονται στην προστασία του παιδιού είναι:

📄 Η Σύμβαση της Χάγης της 25^{ης} Οκτωβρίου 1980²

για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής των παιδιών

📄 Η Σύμβαση της Χάγης της 29^{ης} Μαΐου 1983

για την προστασία του παιδιού για τα θέματα υιοθεσίας

📄 Η Σύμβαση της Χάγης της 19^{ης} Οκτωβρίου 1996

για την διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας με μέτρο την προστασία του παιδιού.

Υπάρχουν και άλλα διεθνή κείμενα που έχουν σκοπό την εξασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού όπως:

📄 Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1980

για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας των τέκνων και για την αποκατάσταση της επιμέλειάς του . στόχος της είναι να λύσει τυχόν προβλήματα και δυσκολίες που συχνά υπάρχουν όταν οι γονείς οι οποίοι διαφωνούν για την επιμέλεια του παιδιού, ζουν σε διαφορετικά ευρωπαϊκά κράτη.

¹ Πηγή για όλες τις συμβάσεις: Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

² Παράρτημα Α

ℒ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989

για τα δικαιώματα του παιδιού. Κεντρικός άξονας της σύμβασης αυτής, είναι ότι υπάρχει ισότητα μεταξύ των παιδιών και ότι όλα τα παιδιά πρέπει να απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα επιβίωσης.

Ονομαστικά, αναφέρουμε και κάποιες άλλες συμβάσεις οι οποίες έχουν υπογραφεί για τους παραπάνω λόγους.:

ℒ Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1967 για την υιοθεσία παιδιών

ℒ Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1975 για το νομικό καθεστώς των τέκνων χωρίς γάμο των γονέων τους

ℒ Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1996 για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών

ℒ Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (Νέα Υόρκη 1989)

ℒ Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1950 για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου¹

¹Ορισμένες διατάξεις της αφορούν την οικογένεια και τα παιδιά, όπως τα δικαιώματα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής (άρθρο 8)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η 13^η Συνδιάσκεψη της Χάγης υποστήριξε την προετοιμασία ενός συμβατικού κειμένου, για ένα πρόβλημα που εμπλέκει χώρες απ' όλον τον κόσμο. Η σύμβαση για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής των παιδιών είναι μια πολυμερής συνθήκη που υιοθετήθηκε αμέσως ομόφωνα από τα παρόντα κράτη – μέλη κατά την 14^η Συνδιάσκεψη και υπογράφηκε αρχικά από 4 μέλη – κράτη ανάμεσά τους και η Ελλάδα. Αν και η σύμβαση συνομολογήθηκε στη Χάγη στις 25 Οκτωβρίου του 1980, τέθηκε σε ισχύ μεταξύ των κρατών που την υπέγραψαν την 1^η Δεκεμβρίου του 1983¹.

*Τα κράτη που υπογράφουν τη σύμβαση "πιστεύουν βαθιά ότι το συμφέρον του παιδιού είναι πρωταρχικής σημασίας για κάθε ζήτημα που αφορά στην επιμέλειά του. Κρίνεται απαραίτητο να επιθυμούν να προστατεύσουν διεθνώς το παιδί κατά των επιβλαβών συνεπειών που έχει η παράνομη μετακίνηση και παρακράτησή του και να προτρέψουν διαδικασίες που αποβλέπουν στο να διασφαλίσουν την άμεση επιστροφή του στο κράτος της συνήθους διαμονής και ταυτόχρονα να προστατεύσουν το δικαίωμα επικοινωνίας."*²

¹ Στην Ελλάδα, κυρώθηκε με τον νόμο 2102/92- ΦΕΚ 193/Α/1992 στις 02/12/10092 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουνίου 1993. Στατιστικά στοιχεία από την ελληνική Κεντρική Αρχή, αναφέρουν ότι ο αριθμός των υποθέσεων που αφορούσαν στη σύμβαση της Χάγης και εισήλθαν στην Ελλάδα μέσω της Κεντρικής Αρχής και εκδικάστηκαν από τα ελληνικά δικαστήρια, ήταν 87 στο διάστημα των 4 πρώτων χρόνων από την έναρξη της ισχύος της.

Η πλειοψηφία των υποθέσεων που εκδικάστηκαν στην Ελλάδα είναι το αποτέλεσμα των αιτήσεων από ΗΠΑ, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Αυστραλία, Σουηδία και Καναδά. Από αυτές τις υποθέσεις περίπου το 6% έληξαν με φιλικό συμβιβασμό, ενώ το 60% με δικαστική απόφαση που διατάσσει την επιστροφή του ανηλίκου. Ο αριθμός των αιτήσεων που έχει καταθέσει η Ελλάδα μέσω της Κεντρικής Αρχής στις αλλοδαπές αρχές μέχρι σήμερα είναι περίπου 200 κυρίως προς το Ην. Βασίλειο, την Αμερική και την Γερμανία το 5% τον οποίων έληξε με φιλικό συμβιβασμό ενώ το 85% με δικαστική απόφαση που απορρίπτει την αίτηση για επιστροφή του ανηλίκου. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που δόθηκαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης φαίνεται ότι τα Ελληνικά Δικαστήρια τείνουν να εκδίδουν αποφάσεις σύμφωνες με τον αρχικό σκοπό της σύμβασης της Χάγης, ενώ η εμπειρία της Ελλάδας από τα δικαστήρια της αλλοδαπής, όταν δηλαδή εκδικάζεται μια υπόθεση σε δικαστήριο συμβαλλόμενου κράτους αλλά αφορά άμεσα και την Ελλάδα, είναι ότι κάνουν πολύ μεγάλη χρήση των εξαιρέσεων των άρθρων 12 και 13 και απορρίπτουν τις αιτήσεις για επιστροφή.

² Προοίμιο της σύμβασης

Η εν λόγω σύμβαση είναι ένα συμβατικό κείμενο που διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες συμβάσεις της Χάγης και δίνει μεγάλη έμφαση σε διαδικαστικά ζητήματα. Συνοδεύεται από σύσταση που περιλαμβάνει την αίτηση (υπόδειγμα) αλλά σε περίπτωση που αυτό δεν ληφθεί υπόψη, μιας και δεν είναι δεσμευτικό, το άρθρο 8 αναφέρει όλα τα στοιχεία που θα πρέπει να αναγραφούν στην αίτηση για το παιδί, τον αιτούντα και τον απαγωγέα, για να θεωρηθεί πλήρης και για να μπορέσει να διευκολύνει και να προσανατολίσει κάπως τις αρμόδιες αρχές.

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Συντάχθηκε για να διασφαλίσει την άμεση επιστροφή των παιδιών που μετακινήθηκαν και παρακρατήθηκαν παράνομα σε οποιαδήποτε από τα συμβαλλόμενα κράτη και για να εξασφαλίσει ότι τα δικαιώματα φύλαξης, επικοινωνίας και επιμέλειας βάση της νομοθεσίας ενός συμβαλλόμενου κράτους γίνονται σεβαστά στα άλλα. Δεν έχει οικουμενικό χαρακτήρα και δεν ασχολείται με απαγωγές που περιέχονται στο ποινικό δίκαιο, ούτε αντιμετωπίζει το πρόβλημα του εφαρμοστέου δικαίου ως προς το δικαίωμα επιμέλειας.

Συνεπώς, δεν χρησιμεύει ούτε καν σαν οδηγός για παρόμοιες καταστάσεις που δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της, στο οποίο περιέχονται παράνομες απαγωγές και κατακρατήσεις που συνέβησαν στις συμβαλλόμενες χώρες, από την χρονική στιγμή που η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ και μετά.

Λόγω του αντικειμένου της ανήκει στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και δεν επιδιώκει να ρυθμίσει οριστικά την επιμέλεια των παιδιών αλλά να αντιμετωπίσει την διεθνή απαγωγή των παιδιών και να ρυθμίσει τα αστικά θέματα.

Υπάρχουν και άλλες συμβάσεις που αφορούν στην προστασία των ανηλίκων ή στα ζητήματα επιμέλειας. Η σύμβαση της Χάγης του 1980 είναι συμβατή με αυτές, υπό τον όρο να μην παραβλάπτεται η προσπάθεια ταχείας επιστροφής του παιδιού ή της ρύθμισης της επικοινωνίας και δεν θίγεται ο σκοπός της. Σε διαφορετική περίπτωση πρέπει να γίνει δεκτό, σύμφωνα με τη σύμβαση, ότι υπερισχύουν οι ρυθμίσεις που ευνοούν περισσότερο το παιδί.

Η εφαρμογή της σύμβασης στηρίζεται ως επί το πλείστον στη συνεργασία των κρατών- μελών η οποία προϋποθέτει σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοστήριξη. Οποιοδήποτε κράτος μπορεί να προσχωρήσει σε αυτήν, με τον περιορισμό όμως ότι η προσχώρηση ισχύει μόνο ανάμεσα σ' αυτό και στα κράτη που αποδέχτηκαν την προσχώρησή του.

Η γλώσσα της σύμβασης κρίνεται αρχικά απλή, σύντομη και καθαρή, χαρακτηριστικά απαραίτητα για την αποφυγή τυχόν λεκτικών ή φραστικών παρερμηνεύσεων. Αξίζει να αναφέρουμε το γεγονός ότι έχει παρατηρηθεί έλλειψη ορολογικής ομοιομορφίας και συνοχής ανάμεσα στον τίτλο και στο κυρίως κείμενο της σύμβασης, αφού ο όρος αστικά θέματα απαντάται αποκλειστικά στον τίτλο, μόνο και μόνο για να καθοριστεί επ' ακριβώς ο σκοπός της.¹

Η σύμβαση, σε γενικές γραμμές, χαρακτηρίζεται από συστηματική και αποτελεσματική προσέγγιση του θέματος και έχει την δυνατότητα να περιορίσει αισθητά το φαινόμενο της διεθνούς απαγωγής των παιδιών. Αξίζει να σημειώσουμε, ότι η επιτυχία της οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ομοιόμορφη ερμηνεία της και την πολύ καλή της γνώση και ενημέρωση των τάσεων της σχετικής νομολογίας των άλλων πολιτειών.

Εφαρμόζεται μόνο για τα παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών .

¹ Γενικά οι συμβάσεις της Χάγης διατυπώνονται και στα Αγγλικά και στα Γαλλικά όπου είναι η επίσημη γλώσσα της Χάγης. Υπάρχει μια ιδιαίτερα προσεκτική προσέγγιση των όρων και της χρήσης τους από τους δημιουργούς της, αν και η μετάφραση στα ελληνικά περιέχει μερικές ανακρίβειες εφόσον πολλές φορές η διατύπωση περιέχει διαφορετικούς όρους, ανάλογα τη γλώσσα.

1.2 ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Παρακάτω, θα αναλύσουμε τα πρόσωπα τα οποία εξετάζονται στη σύμβαση, από διαφορετική πλευρά το καθένα.

α) το παιδί

δεν υπάρχει σαφής ορισμός της έννοιας του «παιδιού» που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σύμβασης. Η Ειδική Επιτροπή είχε απορρίψει την πρόταση για διατύπωση και προσαρμογή ενός νέου όρου.

Από τη σύμβαση προστατεύεται οποιοδήποτε παιδί μετακινηθεί ή παρακρατηθεί παράνομα σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη. Η προστασία του ανηλικού αποτελεί αναμφίβολα τον πρωταρχικό ρόλο του ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου όλων των έννομων τάξεων.

Όπως ήδη αναφέραμε, η σύμβαση αφορά σε παιδιά έως 16 ετών αφού σύμφωνα με ψυχολόγους το 16^ο έτος της ηλικίας αποτελεί σταθμό στην νοητική ανάπτυξη του ανθρώπου.¹²

Η σύμβαση δεν εμποδίζει τις συμβαλλόμενες χώρες να εφαρμόσουν τους μηχανισμούς της προσαρμοσμένου μέσα στο δίκαιό τους, αν το παιδί είναι πάνω από 16 ετών και μπορεί να σχηματίσει άποψη για τον τόπο διαμονής και τα άτομα που το περιβάλλουν, η οποία λαμβάνεται σοβαρά υπόψη τόσο από τους γονείς όσο και από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

Στη συνέχεια η χώρα της συνήθους διαμονής του παιδιού πρέπει να έχει επικυρώσει τη σύμβαση αφού το αίσιο τέλος των περιπτώσεων με τις οποίες ασχολείται η σύμβαση στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη συνεργασία των κεντρικών Αρχών των συμβαλλόμενων κρατών.

¹ Το ηλικιακό αυτό όριο έγινε δεκτό απ' όλα τα κράτη αφού υιοθετούν την αντίληψη περί έννοιας του «παιδιού». Γενικά, όλες οι διατάξεις, με τον όρο «παιδί» εννοούν το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα.

² Διαφορετικού αντικειμένου συμβάσεις της Χάγης με κοινό σκοπό την φροντίδα του παιδιού, θέτουν διαφορετικά όρια ηλικίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη σύμβαση της Χάγης του 1956 για τις υποχρεώσεις διατροφής προς το παιδί η οποία θέτει ως όριο το 21^ο έτος της ηλικίας και τη Σύμβαση της Χάγης του 1965 για τις υποθέσεις υιοθεσίας που θέτει ως όριο το 18ο έτος της ηλικίας.

β) το φυσικό πρόσωπο/ ίδρυμα ή οργανισμός του οποίου το δικαίωμα έχει παραβιαστεί.

Η σύμβαση ασχολείται με την παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας αλλά όχι και με τον καθορισμό του προσώπου στο οποίο θα ανήκει η επιμέλεια στο μέλλον. Επίσης, η παρεμπόδιση του δικαιώματος επικοινωνίας και η δυνατότητα της επίσκεψης του παιδιού στον δικαιούχο, θεωρούνται απαγωγή.¹ Το ίδιο ισχύει και στην παρακράτηση του παιδιού μετά την πραγματοποίηση της επίσκεψης.

Το δικαίωμα επικοινωνίας μπορεί να έχουν φυσικά πρόσωπα αλλά και ιδρύματα που είναι υπεύθυνα για τη φροντίδα του παιδιού, αρμοδιότητα που ορίζεται από το δίκαιο που διέπει το δικαίωμα αυτό. Συνήθως όμως πρόκειται για στενούς συγγενείς ή από τον γονέα που δεν συμβιώνει με το παιδί.

γ) ο απαγωγέας

η σύμβαση δεν περιέχει σαφή ορισμό για το ποιος μπορεί να είναι ο απαγωγέας. Δεν θεωρείται ότι είναι πάντοτε ο ένας από τους δύο γονείς, ακόμα και αν έχει από κοινού την επιμέλεια με τον άλλο γονέα, αλλά και ένας κοντινός συγγενής όπως ένας ενδεχόμενος θετός πατέρας, θείος, παππούς κλπ.

Επειδή συνήθως η απαγωγή οφείλεται σε συναισθηματικούς λόγους ή ανταγωνιστικούς προς τον ή την σύζυγο είναι μάλλον απίθανο ο απαγωγέας να είναι νομικό πρόσωπο, αν και σύμφωνα με το άρθρο 13² της σύμβασης

¹ Δεν υπάρχει έγκλημα απαγωγής αν ο γονέας που μένει πίσω δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλεια ή δεν μπορεί να την ασκήσει. Η πράξη αυτή θεωρείται όμως αξιόποινη ακόμα και αν συναινέσει το παιδί.

Όταν η επιμέλεια ασκείται από κοινού από τους δύο γονείς και ο ένας την αφαιρέσει από τον άλλο, έχουμε την περίπτωση της αυτοδικίας.

² «...η δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν δεσμεύεται να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εφόσον το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση που αντιτίθεται στην επιστροφή το αποδεικνύει: α) ότι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση που είχε τη μέριμνα του προσώπου του παιδιού δεν ασκούσε ουσιαστικά το

απαγωγέας θεωρείται οποιοσδήποτε αρνείται ή εμποδίζει την επιστροφή του παιδιού ακόμα και αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα ή οργανώσεις οι οποίες θεωρούν ότι είναι καλύτερο για το παιδί αν μην επιστρέψει το περιβάλλον όπου ζούσε πριν την απαγωγή.

Όποιος και να είναι ο απαγωγέας, το αποτέλεσμα είναι ότι χρησιμοποιεί το παιδί ως αντικείμενο, γεγονός που προσπαθεί να καταπολεμήσει η σύμβαση.

δικαίωμα επιμέλειας κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή είχε συναινέσει στη μετακίνηση ή κατακράτηση αυτήν ή την είχε εγκρίνει εκ των υστέρων...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

2.1 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η σύμβαση περιλαμβάνει το προοίμιο, 45 συνολικά άρθρα χωρισμένα σε 6 επιμέρους κεφάλαια και το υπόδειγμα αίτησης για την επιστροφή του παιδιού που έχει απαχθεί.

Το προοίμιο αναφέρεται στον λόγο που οδήγησε τα κράτη στη σύναψη της σύμβασης που δεν είναι άλλος από το παιδί και το συμφέρον του, το οποίο καθορίζεται από το κάθε συμβαλλόμενο κράτος και προσαρμόζεται ανάλογα με τις αρχές που διέπουν το κράτος αυτό.

Τα άρθρα (διατάξεις) της σύμβασης χωρίζονται σε ενότητες με διαφορετικό θέμα η καθεμιά. Οι ενότητες αυτές είναι:

1. το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης και ο σκοπός αυτής
2. οι Κεντρικές Αρχές
3. η επιστροφή του παιδιού
4. το δικαίωμα επικοινωνίας
5. οι γενικές διατάξεις &
6. οι τελικές διατάξεις.

2.2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Στα 5 πρώτα άρθρα, ορίζεται και περιγράφεται λεπτομερώς ο σκοπός που οδήγησε την εν λόγω συνδιάσκεψη στην δημιουργία της σύμβασης. Ο σκοπός λοιπόν είναι η διασφάλιση αρχικά της άμεσης επιστροφής του παιδιού η οποία πραγματοποιείται μόνο εάν η μετακίνηση και παρακράτηση του

παιδιού θεωρείται απαγωγή κατά τους όρους της σύμβασης και στη συνέχεια η αποδοχή και ο σεβασμός προς τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας.

Συγκεκριμένα απαγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 3 της σύμβασης, έχουμε όταν η μετακίνηση ή η παρακράτηση του παιδιού συνεπάγεται την παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας που έχει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας που το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή του. Σε πολλές περιπτώσεις, κατά το χρόνο της απαγωγής, το δικαίωμα επιμέλειας ασκούνταν πραγματικά και αφαιρέθηκε¹.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι η σύμβαση δεν δίνει σαφή ορισμό για τα δικαιώματα επιμέλειας. Συμπεριλαμβάνει όλα εκείνα που σχετίζονται με τη φροντίδα του παιδιού και ιδίως το δικαίωμα καθορισμού της συνήθους διαμονής του. Το δικαίωμα επικοινωνίας, προσδιορίζεται ως η δυνατότητα επίσκεψης του παιδιού στο δικαιούχο και αντίστροφα.

Η σύμβαση, απαιτεί την επιστροφή κάθε παιδιού στη χώρα που ήταν η συνήθης διαμονή του, αμέσως πριν αυτό αθετηθεί από μια ενέργεια που συνιστά την παραβίαση της επιμέλειας. Προβλέπει, ότι όλα τα συμβαλλόμενα κράτη καθώς και τα επιμέρους δικαστικά και διοικητικά όργανα ενεργούν ταχέως σε όλες τις διαδικασίες που αναζητούν την επιστροφή του παιδιού και ότι πρέπει να χρησιμοποιείται ο πιο σύντομος τρόπος έτσι ώστε η απόφαση να υποβληθεί εντός 6 εβδομάδων από την ημερομηνία έναρξης της δίκης.

Το αν είναι έγκυρη η απαίτηση για την επιστροφή, καθορίζεται από το δίκαιο της συνήθους διαμονής του παιδιού. Ο όρος «συνήθης διαμονή» ουσιαστικά αντιπροσωπεύει την καθημερινή πραγματικότητα και εξηγεί τη σχέση του παιδιού με το περιβάλλον στο οποίο ζει και την προσαρμογή του στους κανόνες που ισχύουν εκεί.

Η συνήθης διαμονή χρησιμοποιείται ως άξονας σε όλες τις συμβάσεις της Χάγης αν και ο εντοπισμός της πολλές φορές είναι πολύ δύσκολος και κρίσιμος και εξαρτάται από το δίκαιο που διέπει την κάθε χώρα. Αν ο εντοπισμός αυτός δεν γίνει σωστά (λόγω συχνών παραδείγματος χάριν

¹ Το δικαίωμα αυτό προσκτάται είτε βάσει νόμου, είτε με δικαστική ή διοικητική απόφαση, είτε με βάση τους κανόνες και το δίκαιο του εμπλεκόμενου κράτους.

μετακινήσεων των γονέων και του παιδιού, εξαιτίας επαγγελματικών υποχρεώσεων), καταστρατηγείται ο στόχος της σύμβασης.

Η εκπλήρωση του στόχου της σύμβασης επιδιώκεται με διαδικαστικά μέτρα και χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο από αυτές των άλλων συμβάσεων του ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η σύμβαση στηρίζεται σε ένα μεγάλο ποσοστό στη συνεργασία των διοικητικών αρχών της κάθε χώρας και στη δημιουργία των Κεντρικών Αρχών που συστήνονται σε κάθε κράτος για να συντονίζουν τη συνεργασία αυτή. Όσο πιο μεγάλη αυτονομία, βάσει του δικαίου της χώρας τους, έχουν οι Κεντρικές Αρχές, τόσο περισσότερο επιτυγχάνεται η παραπάνω συνεργασία. Υπάρχουν εξαιρέσεις όπως τα ομοσπονδιακά κράτη ή τα κράτη με αυτόνομες εδαφικές εκτάσεις όπου προκύπτει η αναγκαιότητα για δημιουργία παραπάνω από μια Κεντρικών Αρχών (άρθρο 6) .

Οι Κεντρικές Αρχές σε καμιά περίπτωση δεν παραμερίζουν τις διοικητικές και δικαστικές αρχές μιας χώρας. Αντίθετα πολλές φορές τον ρόλο της Κεντρικής Αρχής καλείται να πραγματοποιήσει η ίδια η διοικητική αρχή αφού κάτι τέτοιο όχι μόνο δεν απαγορεύεται από τη Σύμβαση αλλά ούτε καν θεωρείται σαν περίσσιο όργανο στην ήδη υπερπληρωμένη διοίκηση της πολιτείας.

Στόχος της σύμβασης είναι όχι μόνο η ομαλή συνεργασία των Κεντρικών Αρχών, αλλά και η προώθησή της από την πλευρά των και των άλλων αρμόδιων υπηρεσιών.

Ανάλογα την χώρα, τις αρμοδιότητες της Κεντρικής Αρχής, καλείται να εκτελέσει είτε η αστυνομία, είτε επιτροπές των υπουργείων δικαιοσύνης, είτε ανεξάρτητες αρχές με ειδικό νομοθετικό πλαίσιο.

Σε γενικές γραμμές, για τις Κεντρικές Αρχές μπορούμε να αναφέρουμε ότι έχουν «επιτελικό» ρόλο ο οποίος έγκειται στο να κινητοποιήσουν τις επιμέρους αρχές, χωρίς να παραμερίζουν τις δικαστικές και διοικητικές ιδιαιτερότητες, κάθε πολιτείας και να απαλλάξουν τα εμπλεκόμενα σε μια διεθνή απαγωγή πρόσωπα από τα έξοδα τυχόν μετακινήσεων και υποστήριξης των δικαιωμάτων τους.

Το κυριότερο καθήκον τους, είναι η συλλογή στοιχείων και η εφαρμογή των βασικών ενεργειών που πρέπει να γίνουν για να εντοπιστεί και να επιστραφεί το παιδί. Οι ενέργειες αυτές προσδιορίζονται από την σύμβαση αλλά δεν είναι απαραίτητο να ακολουθηθούν πιστά από την εκάστοτε Κεντρική Αρχή.

Η Κεντρική Αρχή πρέπει πρωτίστως να εντοπίσει το παιδί που έχει απαχθεί και να εμποδίσει τυχόν τρίτη μετακίνηση και ίσως εξαφάνιση σε άλλη χώρα, δεδομένου ότι αυτό είναι ιδιαίτερα επιβλαβές για το ίδιο το παιδί. Αυτό επιτυγχάνεται με την λήψη προσωρινών μέτρων, όπως αυτά καθορίζονται σε κάθε χώρα. Έπειτα πρέπει να σιγουρέψει και να κατοχυρώσει την ομαλότερη και λιγότερο επώδυνη για το παιδί επιστροφή του ακόμα και αν καμιά φορά χρειαστεί να προβεί σε κάποια συμβιβαστική λύση επισπεύδοντας όσο γίνεται τις δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες. Θα πρέπει να ενημερώνεται τακτικά για την κοινωνική κατάσταση του παιδιού και να παρέχει πληροφορίες και διευκρινήσεις για το εθνικό τους δίκαιο όπου αυτό απαιτείται για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Στη συνέχεια, έχει τη δυνατότητα να κινητοποιήσει οργανώσεις όπως η INTERPOL¹ και η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία² (ISS), αλλά και πρεσβείες ή

¹ Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας: η INTERPOL είναι μια οργάνωση για τη διευκόλυνση της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας. Ιδρύθηκε τη Διεθνή Επιτροπή Αστυνομίας για ποινικά θέματα το 1923.

² Η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία είναι μια ανεξάρτητη, διεθνής, μη κυβερνητική, κοινωνική και φιλανθρωπική οργάνωση με κλάδους και αντιπροσώπους σε 130 χώρες. Ιδρύθηκε το 1924 για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα και τις δυσκολίες που προέκυψαν από τις μεγάλες πληθυσμιακές μετακινήσεις (προσφυγιά, μετανάστευση). Ο Ελληνικός Κλάδος της οργάνωσης είναι από τους ιδρυτικούς (1924) και προσφέρει ανελλιπώς τις υπηρεσίες του εδώ και 85

διάφορα προξενεία του εξωτερικού και να ενημερώσει επίσης την εκάστοτε κυβέρνηση για τα προβλήματα κατά την εφαρμογή της σύμβασης με σκοπό τυχόν τροποποιήσεις εσωτερικές.

Μια ακόμα σημαντική αρμοδιότητα της Κεντρικής Αρχής είναι η ευθύνη που έχει για την πληρότητα της εκάστοτε υπόθεσης. Συγκεκριμένα, ο κάθε φάκελος πρέπει απαραίτητα να περιέχει έγγραφα που να αναφέρουν αρχικά το πρόβλημα περιληπτικά, δηλαδή ότι ο αιτών ασκούσε την επιμέλεια του παιδιού κατά τη διάρκεια της απαγωγής και στη συνέχεια να υπάρχουν τα επαρκή στοιχεία για την κατάσταση, ότι δηλαδή η εν λόγω άσκηση ήταν σύμφωνη με το δίκαιο της χώρας εκείνης που αποτελεί τον τόπο της συνήθους διαμονής του παιδιού. Συχνά, με γραπτή εξουσιοδότηση, ενεργεί για λογαριασμό του αιτούντος και ορίζει δικηγόρους που κρίνει ότι θα παράσχουν επαρκείς γνώσεις και σωστές υπηρεσίες.

Στα πλαίσια της δραστηριότητάς της συμπεριλαμβάνεται και η ενδεχόμενη λήψη ασφαλιστικών μέτρων¹ σε περίπτωση μόνο που υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι το παιδί θα μεταφερθεί σε άλλο μέρος εκ νέου και αυτό θα του προκαλέσει επιπλέον ταλαιπωρία και βλάβη ψυχική και σωματική. Επίσης έχει το δικαίωμα να αναθέτει σε κάποιο ίδρυμα την πρόσκαιρη φύλαξη του παιδιού αν και αυτό, τις περισσότερες φορές δεν ενδείκνυται δεδομένου ότι ένα τραυματισμένο ψυχικά κυρίως παιδί χρειάζεται κατάλληλα διαμορφωμένο περιβάλλον και αρκετή ψυχολογική στήριξη, συνθήκες που δεν επικρατούν συνήθως στα εν λόγω ιδρύματα.

Η Συνδιάσκεψη της Χάγης δημιούργησε μια διεθνή βάση δεδομένων, έναν οδηγό δηλαδή, την λεγόμενη INCADAT², με μοναδικό αντικείμενο να κάνει προσιτές πολλές σημαντικές αποφάσεις που έχουν παρθεί από τα εθνικά δικαστήρια. Είναι ουσιαστικά ένας οδηγός για όλα τα άτομα που εμπλέκονται στη σύμβαση. Κάθε Κεντρική Αρχή πρέπει αν έχει συνεργασία με την βάση αυτή, της οποίας ο λόγος ίδρυσης ουσιαστικά είναι το γεγονός ότι

χρόνια. Η Γενική Γραμματεία της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας βρίσκεται στη Γενεύη. (international society system)

¹ τα ασφαλιστικά μέτρα διατάζονται για την εξασφάλιση ή διατήρηση ενός δικαιώματος ή τη ρύθμιση μιας κατάστασης ή για να αποτραπεί κάποιος επικείμενος κίνδυνος και μπορούν να μεταρρυθμιστούν ή να ανακαλεστούν. Στην Ελλάδα διατάσσονται από τα μονομελή πρωτοδικεία

² INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION DATABASE

πολλές φορές οι αποφάσεις διαφορετικών δικαστηρίων για κάποιες δίκες με τα ίδια στοιχεία μπορεί να διαφέρουν, πρόβλημα το οποίο προλαμβάνεται και αντιμετωπίζεται από την διεθνή νομική κοινότητα με την δημιουργία τέτοιων βάσεων δεδομένων¹.

Η βάση αυτή, έχει ήδη συντελέσει στην κατανόηση και καλή άσκηση και έχει συμβάλει με ουσιώδη στοιχεία και δραστική – αποδοτική λειτουργία στην εφαρμογή της σύμβασης².

Ο γονέας επωφελείται από την προσφυγή του στην Κεντρική Αρχή ποικιλοτρόπως. Μπορεί επίσης να ενημερωθεί για τα προληπτικά μέτρα που μπορεί να πάρει σε περίπτωση που υποψιάζεται μια ενδεχόμενη μελλοντική απαγωγή.

Οι Κεντρικές Αρχές κάθε χώρας φροντίζουν να ενημερώνουν του πολίτες του κράτους για το πρόβλημα της διεθνούς απαγωγής των παιδιών είτε εκδίδοντας ενημερωτικά φυλλάδια, είτε διοργανώνοντας εκπαιδευτικά σεμινάρια είτε σε πολλές περιπτώσεις παρακινώντας τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να ευαισθητοποιηθούν και να προβάλλουν όσο γίνεται το φαινόμενο αυτό.³

¹ εκτός από τις Κεντρικές Αρχές, την βάση αυτή μπορούν να χρησιμοποιήσουν δικαστές, νομικοί επαγγελματίες, ερευνητές και οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ασχολείται με την ραγδαία ανάπτυξη της διεθνούς απαγωγής των παιδιών και τους νόμους που την καταπολεμούν.

² Ο οδηγός αυτός υπάρχει σε τρεις γλώσσες, αγγλικά, γαλλικά και ισπανικά.

³ Στο παράρτημα β, υπάρχει αυτούσιο το απόσπασμα από το φυλλάδιο που εκδίδει το Υπουργείο Δικαιοσύνης στην Ελλάδα για την ενημέρωση των γονέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

4.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Εφόσον εντοπιστεί το παιδί από τις Κεντρικές Αρχές, η σύμβαση αναφέρει τρεις πιθανές λύσεις για την επιστροφή του στη χώρα της συνήθους διαμονής του.

➤ **την εκούσια**

η οποία αποτελεί ουσιαστικά την άμεση επιστροφή

➤ **τη συμβιβαστική λύση**

η οποία απαιτεί ένα εύλογο χρονικό διάστημα λόγω των διαπραγματεύσεων που πρέπει να γίνουν

➤ **τη λύση μέσω νομικών διαδικασιών (δικαστικών και διοικητικών)**

η οποία θεωρείται και αρκετά χρονοβόρα και επίπονη.

Αρχικά η εκούσια λύση, για την οποία ευλόγως δεν γίνεται λεπτομερής αναφορά, εξαρτάται από τις δυνατότητες των προσώπων που εμπλέκονται και τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν. Ομοίως, μια συμβιβαστική λύση επιτυγχάνεται όταν υπάρχει προθυμία επικοινωνίας και συνεργασίας από τις δύο πλευρές και όταν η οποιαδήποτε θετική κίνηση προς την επιστροφή μπορεί να πραγματοποιηθεί. Σε αυτές τις περιπτώσεις, πολύ σημαντικό ρόλο παίζουν και μη κυβερνητικές οργανώσεις, διεθνείς ή μη, που ασχολούνται με την επίλυση τέτοιων θεμάτων¹. Στην περίπτωση όμως που καμία συμφωνία δεν μπορεί να γίνει, μεταξύ των ενδιαφερομένων, η σύμβαση αναλαμβάνει να δώσει λύση μέσω των διοικητικών και δικαστικών αρχών οι οποίες

¹ ένα παράδειγμα τέτοιας οργάνωσης στην Ελλάδα, είναι το Χαμόγελο του Παιδιού.

αναγκάζονται να εφαρμόσουν άμεσες διαδικασίες για την γρηγορότερη επιστροφή του παιδιού ¹.

Είναι πολύ σημαντικό να μην έχει παρέλθει αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ της απαγωγής και των διαδικασιών αντιμετώπισής της. Συγκεκριμένα, η σύμβαση θέτει το διάστημα ενός έτους ως καθοριστικό για την εφαρμογή της. Αυτό έγκειται στο γεγονός ότι μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα μπορεί να δημιουργήσουν μη αναστρέψιμες καταστάσεις, εφόσον είναι πολύ εύκολο να αποδειχθεί ότι το παιδί έχει προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον το οποίο του επιβλήθηκε αναγκαστικά.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, ότι η επιστροφή του παιδιού δεν είναι πάντα μια εύκολη υπόθεση. Πρέπει να μελετηθούν πολλές παράμετροι, να γίνει πιο λεπτομερής ανάλυση των άρθρων της σύμβασης και να μπορούν να προσαρμόζονται οι όροι της, στην εκάστοτε περίπτωση.

4.2 ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΠΟΥ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΔΕΝ ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ

Υπάρχουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή των διαδικασιών της επιστροφής του παιδιού. Εάν ο απαγωγέας καταφέρει να αποδείξει ότι ο γονέας που είχε την φροντίδα του παιδιού, δεν ασκούσε ή δεν είχε την ικανότητα να ασκήσει ουσιαστικά το δικαίωμα επιμέλειας τη χρονική στιγμή της μετακίνησης και παρακράτησης², ή ότι συναίνεσε έστω και των υστέρων στην απαγωγή αυτή, τότε η αρμόδια αρχή που έχει αναλάβει το θέμα, έχει το δικαίωμα να κρίνει και αν κρίνει απαραίτητο, να μην διατάξει την επιστροφή του παιδιού.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι και το ίδιο το παιδί, αφού αποδειχθεί ότι έχει την ηλικία και την ωριμότητα που απαιτείται, μπορεί να αρνηθεί την επιστροφή του αν και το δικαστήριο τις περισσότερες φορές μπορεί να διακρίνει αν η

¹ «αν δεν έχουν αποφασίσει εντός έξι εβδομάδων από την έναρξη της διαδικασίας ο ενδιαφερόμενος ή η Κεντρική Αρχή του κράτους όπου κατατέθηκε η αίτηση μπορούν να ζητήσουν επίσημη έκθεση για τους λόγους καθυστέρησης». Γραμματικάκη-Παπασιώπη-Βασιλακάκη, *Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο*, εκδόσεις Σάκκουλα, 2002, σελ. 262

² Εδώ υπάρχει ένα από τα αδύναμα σημεία της σύμβασης. Η σύμβαση δεν υποχρεώνει τον αιτούντα να έχει στα χέρια του δικαστική απόφαση που να του χορηγεί την επιμέλεια διότι οι διαδικασίες που ακολουθούνται δεν βασίζονται στην δικαστική επικύρωση του δικαιώματος, απαιτεί όμως να ησκειτο το δικαίωμα αυτό κατά τη χρονική στιγμή της απαγωγής.

άποψη αυτή του παιδιού έχει επηρεαστεί και καθοδηγείται από τον απαγωγέα και να μην τη λάβει σοβαρά υπόψη.

Μια άλλη δυσκολία, η οποία συχνά εμφανίζεται, είναι το γεγονός ότι ειδικοί επιστήμονες και παιδοψυχολόγοι, εξετάζοντας το παιδί, καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι μια υποτιθέμενη επιστροφή θα προκαλέσει μάλλον προβλήματα παρά οφέλη¹. Το άρθρο 13, που κάνει λόγο για τις περιπτώσεις όπου δεν επιβάλλεται η επιστροφή του παιδιού, τονίζει ότι οι κίνδυνοι που παραμονεύουν πρέπει να είναι όχι απλά σοβαροί, αλλά ιδιαιτέρως σοβαροί και μη αμφισβητήσιμοι. Είναι εύκολο να κατανοήσουμε ότι το παιδί, έχοντας ήδη υποβληθεί σε σωματικές και ψυχικές δοκιμασίες κατά τη διάρκεια της απαγωγής, έχει γίνει πιο ευάλωτο στις επίπονες διαδικασίες και συνέπειες αλλαγής περιβάλλοντα χώρου όπως είναι η κακομεταχείριση, η συναισθηματική εγκατάλειψη και ο χωρισμός από τα αγαπημένα του πρόσωπα. Επιπρόσθετα, σε πολλές περιπτώσεις, ο κίνδυνος είναι ακόμα πιο άμεσος εάν η επιστροφή ζητείται από μια χώρα όπου υπήρξαν πρόσφατες φυσικές καταστροφές ή πολεμικές συγκρούσεις.

Επίσης είναι πιθανό το παιδί, ειδικότερα στις μικρότερες ηλικίες, να προσαρμοστεί να καταφέρει να προσαρμοστεί πλήρως στο νέο του περιβάλλον². Αυτό βέβαια, δεν σημαίνει τον οριστικό αποκλεισμό της επιστροφής, επειδή η σύμβαση επιδιώκει την παρεμπόδιση μιας κατάστασης στην οποία προσαρμόστηκε το παιδί, ακόμα και αν έγινε σε μικρό χρονικό διάστημα. Τον τελευταίο βέβαια λόγο έχουν τα δικαστήρια τα οποία θα αποφασίσουν τι είναι καλύτερο για το συμφέρον του παιδιού, μελετώντας πολύ προσεκτικά τις πληροφορίες για την κοινωνική κατάσταση του παιδιού που παρέχει η Κεντρική Αρχή.

Μια ακόμα περίπτωση κατά την οποία η επιστροφή του παιδιού στη χώρα της συνήθους διαμονής του δεν διατάσσεται, είναι όταν υπάρχει ο

¹ Τις συνέπειες αυτές, μπορούν να επικαλεστούν, και τα αρμόδια ιδρύματα στα οποία είναι πιθανό ο απαγωγέας να έχει εμπιστευτεί το παιδί μετά την παράνομη μετακίνηση και να υποστηρίξουν τη παραμονή του παιδιού στο νέο το περιβάλλον.

² Το να διαπιστωθεί η προσαρμογή ή μη του παιδιού στον νέο περιβάλλοντα χώρο, είναι πολύ δύσκολο, εφόσον ο απαγωγέας μπορεί να παρουσιάσει την νέα ζωή του παιδιού με τέτοιον τρόπο, ώστε να φανεί ότι είναι το ιδανικό περιβάλλον που θα βοηθήσει στην ανατροφή του. Ενδέχεται να παρουσιαστεί μάλιστα με τέτοιο τρόπο, ώστε το παιδί να μην μπορέσει να αντιδράσει στην πλασματική αυτή πραγματικότητα.

κίνδυνος το παιδί να αντιμετωπίσει ρατσιστικές συμπεριφορές και φυλετικές διακρίσεις. Άρα κρίνεται απαραίτητο, να μελετηθούν πολύ προσεχτικά οι θεμελιώδεις αρχές της χώρας της συνήθους διαμονής του παιδιού, σε σχέση με τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η σύμβαση επιδιώκει να περιορίσει τις δυσκολίες και τις εξαιρέσεις¹ που υπάρχουν και απλοποιήσει² τις διαδικασίες επιστροφής του παιδιού για να δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην ίδια την επιστροφή. Το άρθρο 11 της σύμβασης, κάνει λόγο για «*διαδικασίες επείγοντος χαρακτήρα*» και αναφέρει ότι η αρμόδια αρχή που έχει αναλάβει τις διαδικασίες αυτές, έχει το χρονικό περιθώριο των έξι εβδομάδων από την έναρξή του να αποφανθεί για την επιστροφή του παιδιού. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο είναι πολύ σημαντικό για τον γονέα ο οποίος ζητά την επιστροφή του παιδιού να μπορέσει να απευθυνθεί στην Κεντρική Αρχή της χώρας του για την αμεσότητα και την αποτελεσματικότητα που έχει. Εκεί θα συμπληρώσει μια αίτηση με την οποία ζητά και τυπικά την επιστροφή του παιδιού.

Λόγω του ότι υπόδειγμα της αίτησης αυτής αν και περιλαμβάνεται στην σύμβαση δεν αποτελεί τμήμα της, και συνεπώς μπορεί να αγνοηθεί, το άρθρο 8 περιγράφει λεπτομερώς όλα τα στοιχεία³ τα οποία πρέπει να αναφέρει η αίτηση για να θεωρηθεί πλήρης και να μπορέσει να διευκολύνει της αρχές.

¹ Είναι πολύ σημαντικό, τα συμβαλλόμενα κράτη να μην καταφεύγουν στις εξαιρέσεις αυτές για να αποφύγουν τις διαδικασίες επιστροφής επειδή έτσι καταστρατηγείται η ίδια η σύμβαση.

² Αυτό το καταλαβαίνουμε από το γεγονός, ότι δεν απαιτούνται ειδικές διατυπώσεις, επικυρώσεις ή κάποια εγγυοδοσία.

³ Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν την ταυτότητα - και ειδικά την χρονολογία γέννησης, για να αποδειχθεί αν ανήκει το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης - του παιδιού, του απαγωγέα, του αιτούντος, καθώς και κάθε στοιχείο που ίσως βοηθήσει στον εντοπισμό του, διευθύνσεις στο εξωτερικό, τηλέφωνα, κλπ. Επίσης είναι καλό να προσκομιστούν διάφορα έγγραφα και αποφάσεις που να αφορούν στην υπόθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ

Η διάλυση ενός γάμου, είτε με διαζύγιο είτε με διάσταση, έχει ως άμεση συνέπεια την διακοπή της έγγαμης συμβίωσης. Έτσι, η επιμέλεια του αποκτηθέντος παιδιού, ανατίθεται αναγκαστικά στον ένα μόνο γονέα¹. Ωστόσο, η ανάθεση της επιμέλειας στον ένα μόνο γονέα, δεν συνεπάγεται την αποκοπή των φυσικών και ψυχικών δεσμών του παιδιού με τον άλλο γονέα καθώς ο τελευταίος, τηρεί το δικαίωμα της επικοινωνίας με το ανήλικο παιδί του².

Δικαίωμα επικοινωνίας είναι ουσιαστικά η δυνατότητα επίσκεψης του δικαιούχου προς το παιδί αλλά και του παιδιού προς τον δικαιούχο. Επίσης είναι η δυνατότητα μεταφοράς του παιδιού, για ορισμένο χρονικό διάστημα, σε τόπο άλλο από αυτόν της συνήθους διαμονής του.

Σκοπός του δικαιώματος επικοινωνίας είναι η ικανοποίηση του φυσικού αισθήματος αγάπης μεταξύ του γονέα, που στερείται της επιμέλειας, και του παιδιού. Επίσης επιδιώκει την αποτροπή της σταδιακής και αναπόφευκτης αποξένωσης, η οποία μπορεί να επιδράσει αρνητικά στο ευρύτερο συμφέρον του παιδιού.

Το δικαίωμα επικοινωνίας αποφασίζεται είτε με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των γονέων, είτε με προσφυγή στο δικαστήριο. Συνήθως παρέχεται, μόνο στις περιπτώσεις που η επιμέλεια του παιδιού ανατίθεται αποκλειστικά στον ένα μόνο γονέα.

Ασκώντας το δικαίωμα επικοινωνίας ο γονέας, είναι πολύ εύκολο να πραγματοποιήσει την απαγωγή εφόσον μπορεί να μην επιστρέψει το παιδί στον γονέα ο οποίος έχει την επιμέλεια μετά την άσκηση του δικαιώματος αυτού.

¹ κατά κανόνα στη μητέρα στην μητέρα δίνεται η επιμέλεια αυτή. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση απόκτησης ενός παιδιού εκτός γάμου, αλλά με αναγνωρισμένη πατρότητα.

² Στο α' εδάφιο του άρθρου 1520 του Αστικού Κώδικα, αναφέρεται ότι ο γονέας ο οποίος δεν διαμένει με το παιδί διατηρεί το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας με αυτό.

Η σύμβαση της Χάγης του 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής του παιδιού, αν και θεωρεί πρωταρχικής σημασίας την επιστροφή του παιδιού, αφιερώνει ένα άρθρο, (το άρθρο 21), στο δικαίωμα επικοινωνίας.

Αν και δεν γίνεται εκτενής αναφορά στο δικαίωμα αυτό, η σύμβαση αποβλέπει στην διατήρησή του και στην ομαλή συν-λειτουργία του με το δικαίωμα επιμέλειας εφόσον είναι αυτονόητο ότι το δικαίωμα επικοινωνίας ασκείται ουσιαστικά μόνο όταν δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα με το δικαίωμα επιμέλειας¹.

Ρυθμίζεται από το δίκαιο της χώρας της συνήθους διαμονής του παιδιού και οι Κεντρικές Αρχές οφείλουν να διασφαλίσουν την άσκησή του. Αυτό επιτυγχάνεται με την συμπλήρωση κάποιας αίτησης αντίστοιχη με αυτή της επιστροφής του παιδιού. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα άμεσης προσφυγής στα δικαστήρια οποιασδήποτε χώρας έχει επικυρώσει τη σύμβαση όπου η διατήρηση και η άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας εξασφαλίζεται με νομικούς κανόνες διαφορετικούς από τους όρους της σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Οι γενικές διατάξεις, το προτελευταίο κεφάλαιο της σύμβασης, υπάρχουν για να εξυπηρετήσουν το σκοπό της συγκεκριμένης σύμβασης, αλλά και να διευκρινίζουν και να παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες για τους όρους της σύμβασης. Γενικές διατάξεις διαθέτουν όλες οι συμβάσεις της Χάγης.

Οι διατάξεις αυτές, καταρχήν, παρέχουν πληροφορίες για κάποια ζητήματα στα οποία ενδεχομένως να δυσκόλευαν την εφαρμογή της

¹ Υπάρχουν περιπτώσεις, όπου ο γονέας που ασκεί την επιμέλειά, αρνείται ή εμποδίζει την επικοινωνία του παιδιού με τον άλλο γονέα ο οποίος αν μένει σε άλλη χώρα, βλέπει ελάχιστες φορές το παιδί του. Έτσι το απαγάγει στην χώρα του για να διασφαλίσει την συμβίωση του με το παιδί και τον ενεργό του ρόλο στην καθημερινή ανάπτυξή του.

σύμβασης. Σε περισσότερα από ένα άρθρα, αναφέρεται η περίπτωση μια χώρα να χωρίζεται σε εδαφικές ενότητες, σε καθεμιά από τις οποίες να εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες δικαίου. Ορίζεται λοιπόν ότι η οποιαδήποτε αναφορά χρειαστεί, όπως η ανάθεση του δικαιώματος επικοινωνίας, θα γίνει πάνω στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας της συνήθους διαμονής του παιδιού και όχι της χώρας.

Η σύμβαση, είναι ανοιχτή στην οποιαδήποτε πρόταση από άλλες συμβάσεις αρκεί να εξασφαλίζεται το συμφέρον του παιδιού. Δεν αποκλείει, αντίθετα επιδιώκει την συνεργασία με αντίστοιχα διεθνή κείμενα. Αυτό γίνεται, αφενός επειδή σε κάθε σύμβαση εντοπίζονται κάποια αδύναμα σημεία τα οποία διασαφηνίζονται σε κάποια άλλη και αφετέρου επειδή κάποιες περιπτώσεις είναι πιθανό να εξετάζονται από διαφορετική οπτική γωνία από την κάθε σύμβαση. Είναι λοιπόν λογικό, η σύμβαση να χρειάζεται να εξετάσει τυχόν παραμέτρους που λαμβάνονται υπόψη σε αντίστοιχου περιεχομένου συνθήκες, αν και συγκριτικά με τις υπόλοιπες συμβάσεις, συνήθως είναι αποτελεσματικότερη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Στα τελευταία 9 άρθρα της σύμβασης, τις τελικές διατάξεις, αναφέρεται ότι η σύμβαση είναι ανοιχτή στην προσχώρηση σε αυτήν κάθε Κράτους της Συνδιάσκεψης της Χάγης και κράτη από όλον τον κόσμο, σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1980 για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε θέματα επιμέλειας των τέκνων και αποκατάστασης της επιμέλειάς τους, η οποία θέτει κάποιες προϋποθέσεις προσχώρησης.

Δίνει το περιθώριο στις χώρες με περισσότερες από μια εδαφικές ενότητες και συνεπώς διαφορετικά νομικά συστήματα, να μπορέσουν να

επιλέξουν αν το πεδίο εφαρμογής της καλύψει όλες τις ενότητες αυτές ή κάποιες συγκεκριμένες.

Τέλος, ρυθμίζεται και η διάρκεια ισχύος της σύμβασης η οποία περιορίζεται στο διάστημα 5 ετών. Παρέχεται όμως το δικαίωμα πενταετούς και πάλι ανανέωσης. Όλα τα κράτη κάνουν χρήση του δικαιώματος αυτού, όχι μόνο μια φορά. Υπάρχουν όμως κάποιες περιπτώσεις όπου εάν κάποιο κράτος αρνηθεί την ανανέωση της πενταετίας κάποιου άλλου κράτους, τότε η άρνηση αυτή περιορίζεται μόνο στην συνεργασία μεταξύ των δύο αυτών κρατών. Αξίζει να αναφέρουμε ότι στην 30ετή σχεδόν πορεία της σύμβασης, όχι μόνο δεν έχει δημιουργηθεί τέτοιο πρόβλημα, αλλά τα περισσότερα κράτη ανανεώνουν συνεχώς την ισχύ της σύμβασης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Καμία άλλη σύμβαση που να αφορά στο συμφέρον του παιδιού δεν έχει εφαρμοστεί σε τόσες χώρες όσες η σύμβαση της Χάγης, για τα αστικά θέματα της Διεθνούς Απαγωγής των παιδιών. Αξίζει να σημειώσουμε ότι είναι αποτελεσματικότερη από άλλες παρεμφερείς συμβάσεις¹.

Συγκεκριμένα, οι 74 χώρες στις οποίες εφαρμόζεται η εν λόγω σύμβαση είναι: Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βενεζουέλα, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Βραζιλία, Γαλλία, Γεωργία, Γουατεμάλα, Γερμανία, Δανία, Εκουαδόρ, Ελβετία, Ελλάδα, Ελ Σαλβαδόρ, Εσθονία, Ζιμπάμπουε, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καναδάς, Κίνα, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Κροατία, Κύπρος, Λευκορωσία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυρίκιος, Μεξικό, Μολδαβία, Μονακό, Μπαχάμες, Μπελίζ, Μπουρκίνα Φάσο, Νέα Ζηλανδία, Νικαράγουα, Νορβηγία, Νότια Αφρική, Ολλανδία, Ονδούρα, Ουγγαρία, Ουρουγουάη, Ουζμπεκιστάν, Παναμάς, Παραγουάη, Περού, Πολωνία, Πορτογαλία, πρώην γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ρουμανία, Σερβία – Μοντενέγκρο, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Σρι Λάνκα, Ταϊλάνδη, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Τουρκία, Τουρκμενιστάν, Τσεχία, Φιλανδία, Φίτζι, Χιλή, Χονγκ Κονγκ.

Η σύμβαση της Χάγης εφαρμόζεται στις περισσότερες διεθνείς απαγωγές, σε σχέση με παρόμοιου αντικειμένου συμβάσεις, αν και το χρονικό διάστημα ζωής της είναι σχετικά μικρό έως τώρα.

Παρέχει τα μέσα για την αντιμετώπιση της διεθνούς απαγωγής, και η ισχύς της έγκειται στο γεγονός ότι εφαρμόζεται σε πάρα πολλές χώρες που αποτελούν καταφύγια για τον απαγωγέα αφού έχουν πολλές θρησκευτικές, πολιτισμικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και πεποιθήσεις.

¹ Θεωρείται ότι εμφανίζει περισσότερα πλεονεκτήματα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το συμφέρον του παιδιού. Επίσης υπερισχύει και της Σύμβασης της Χάγης του 1961 για τη διεθνή δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο, σε χώρες που έχουν κυρώσει και τις δύο αυτές συμβάσεις.

Ο Γενικός Γραμματέας της Συνδιάσκεψης της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, συγκαλεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα μια Ειδική Επιτροπή προκειμένου να μελετηθεί το κατά πόσο είναι εφικτή η εφαρμογή της ανάλογα τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας αλλά και να εντοπίζονται τυχόν παράγοντες που δυσκολεύουν την εφαρμογή της. Η επιτροπή αυτή, αποτελείται από τεχνοκράτες, εμπειρογνώμονες και διάφορους νομικούς συμβούλους οι οποίοι συλλέγουν στοιχεία και διάφορες αποφάσεις από τα εθνικά δικαστήρια ώστε να μπορέσουν να αξιολογήσουν σωστά την πορεία της σύμβασης. Αν και η σύμβαση έχει σημειώσει μέχρι τώρα μια ιδιαίτερα σημαντική επιτυχία, και έχει συμβάλει αρκετά στην μείωση του φαινομένου της διεθνούς απαγωγής, είναι πολύ σημαντικό να τονίσουμε ότι μέχρι σήμερα υπάρχουν πολλές χώρες οι οποίες δεν έχουν εισχωρήσει σ' αυτήν, με αποτέλεσμα, να μην μπορούμε να ελέγχουμε πλήρως την εξάπλωση του φαινόμενο της διεθνούς απαγωγής των παιδιών.

Αν και η σύμβαση εξασφαλίζει το συμφέρον του παιδιού και η ευαισθητοποίηση για το θέμα της διεθνούς απαγωγής συνεχώς αυξάνεται είναι απαραίτητο, όλοι μας, να συνειδητοποιήσουμε ότι τέτοιου είδους προβλήματα πολλές φορές βλάπτουν και δημιουργούν πληγές σε όλους όσους εμπλέκονται. Γι' αυτό, συχνά η ανθρώπινη και συναισθηματική προσέγγιση του προβλήματος φέρει αμεσότερα αποτελέσματα, από μια επίπονη και χρονοβόρα νομική διαδικασία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τα Κράτη που υπογράφουν τη παρούσα σύμβαση.

Πιστεύοντας βαθιά ότι το συμφέρον του παιδιού είναι πρωταρχικής σημασίας για κάθε ζήτημα σχετικό με την επιμέλειά του,

Επιθυμώντας να προστατεύσουν διεθνώς το παιδί κατά των επιβλαβών συνεπειών της παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησής του, και να δημιουργήσουν διαδικασίες που αποβλέπουν στο να διασφαλίσουν την άμεση επιστροφή του παιδιού, στο Κράτος της συνήθους διαμονής του, καθώς και την προστασία του δικαιώματος επικοινωνίας. Αποφάσισαν τη σύναψη της σύμβασης, γι αυτό το σκοπό και συμφώνησαν στις παρακάτω διατάξεις:

➤ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 1: η παρούσα σύμβαση έχει ως σκοπό: α) να διασφαλίσει την άμεση επιστροφή του των παιδιών που μετακινήθηκαν ή κατακρατήθηκαν παράνομα σε ένα από τα Συμβαλλόμενα Κράτη, β) να διασφαλίσει ότι τα δικαιώματα επιμέλειας και επικοινωνίας που υφίστανται κατά το δίκαιο ενός από τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα είναι σεβαστά και στα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη.

Άρθρο 2: τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για να διασφαλίσουν, εντός των εδαφικών τους ορίων, την πραγματοποίηση των σκοπών της σύμβασης. Για το σκοπό αυτό θα χρησιμοποιηθούν οι διαδικασίες επείγοντος χαρακτήρος που διαθέτουν.

Άρθρο 3: η μετακίνηση ή η κατακράτηση του παιδιού θεωρούνται παράνομες: α) εφόσον έγιναν κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμελείας, αναγνωρισμένου σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οργάνωση, είτε αποκλειστικά είτε από κοινού με άλλους, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο το παιδί είχε τη συνήθη διαμονή αμέσως πριν την μετακίνηση ή την κατακράτησή του και β) το δικαίωμα αυτό ησκέιτο πραγματικά, αποκλειστικά ή

από κοινού με άλλους, κατά το χρόνο της μετακίνησης ή της κατακράτησης, ή θα είχε ασκηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο εάν δεν είχαν επισυμβεί τα γεγονότα αυτά. Το δικαίωμα της επιμέλειας που αναφέρεται στην περίπτωση α), μπορεί να απορρέει ιδίως είτε απευθείας από το νόμο, είτε από δικαστική ή διοικητική απόφαση, είτε από συμφωνία που ισχύει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους.

Άρθρο 4: η σύμβαση εφαρμόζεται για κάθε παιδί το οποίο είχε τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος αμέσως πριν την προσβολή των δικαιωμάτων επιμέλειας ή επικοινωνίας. Η εφαρμογή της σύμβασης παύει όταν το παιδί αποκτήσει την ηλικία των 16 ετών.

Άρθρο 5: κατά την έννοια της παρούσας σύμβασης α) το δικαίωμα επιμέλειας περιλαμβάνει το δικαίωμα που αφορά στην μέριμνα για το πρόσωπο του παιδιού και ιδίως το δικαίωμα καθορισμού του τόπου διαμονής του και β) το «δικαίωμα επικοινωνίας» περιλαμβάνει το δικαίωμα να μεταφέρει κάποιος το παιδί για ορισμένο χρονικό διάστημα σε τόπο άλλο από τον τόπο της συνήθους διαμονής του.

➤ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 6: κάθε συμβαλλόμενο κράτος υποδεικνύει μια Κεντρική Αρχή επιφορτισμένη να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τη Σύμβαση. Ομοσπονδιακά κράτη, κράτη στα οποία ισχύουν περισσότερα νομικά συστήματα, ή κράτη τα οποία έχουν αυτόνομες εδαφικές ενότητες, είναι ελεύθερα να υποδείξουν μία ή περισσότερες Κεντρικές Αρχές και να προσδιορίσουν την εδαφική έκταση και τις εξουσίες καθεμιάς από τις Αρχές αυτές. Το κράτος που κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής υποδεικνύει την Κεντρική Αρχή προς την οποία θα απευθύνονται οι αιτήσεις προς τον σκοπό της διαβίβασής τους στην αρμόδια Κεντρική Αρχή εντός αυτού του κράτους,

Άρθρο 7: οι Κεντρικές Αρχές οφείλουν να συνεργάζονται μεταξύ τους και να προωθούν η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών στα αντίστοιχα κράτη για την εξασφάλιση της άμεσης επιστροφής των παιδιών και την πραγματοποίηση των άλλων σκοπών της παρούσας σύμβασης. Ειδικότερα,

είτε απευθείας, είτε με τη συνδρομή κάθε ενδιαμέσου οργάνου, οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα: α) για να εντοπίζουν ένα παιδί που μετακινήθηκε ή παρακρατήθηκε παράνομα, β) για να προλαμβάνουν νέους κινδύνους για το παιδί ή βλάβες για τους ενδιαφερόμενους, λαμβάνοντας ή προκαλώντας την λήψη προσωρινών μέτρων, γ) για να εξασφαλίσουν την εκούσια απόδοση του παιδιού ή να διευκολύνουν μια συμβιβαστική λύση, δ) για να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικές με την κοινωνική κατάσταση του παιδιού, εφόσον αυτό είναι χρήσιμο, ε) για να παρέχουν γενικές πληροφορίες που αφορούν το εθνικό τους δίκαιο σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης, στ) για να αρχίσουν ή να διευκολύνουν την έναρξη της δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας με σκοπό να επιτύχουν την επιστροφή του παιδιού και, αν υπάρχει ανάγκη, να καταστήσουν δυνατή την οργάνωση, ή την ουσιαστική άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας, η) για να εξασφαλίσουν σε διοικητικό επίπεδο, εάν είναι αναγκαίο και σκόπιμο, την ακίνδυνη επιστροφή του παιδιού, θ) για να τηρούνται αμοιβαίως ενήμερες για τη λειτουργία της σύμβασης.

➤ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3- ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Άρθρο 8: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση, που ισχυρίζονται ότι ένα παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε κατά παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας, μπορούν να απευθυνθούν είτε στην Κεντρική Αρχή, του τόπου της συνήθους διαμονής του παιδιού, είτε σ' αυτήν οποιουδήποτε άλλου συμβαλλόμενου κράτους, για να τους παράσχουν τη συνδρομή τους με σκοπό να εξασφαλιστεί η επιστροφή του παιδιού. Η αίτηση πρέπει να περιέχει α) πληροφορίες που αφορούν την ταυτότητα του αιτούντος, του παιδιού και του προσώπου για το οποίο για το οποίο προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι μετέφερε ή κατακράτησε το παιδί, β) τη χρονολογία γέννησης τους παιδιού, εφόσον είναι δυνατόν να παρασχεθεί, γ) τους λόγους επί των οποίων στηρίζεται ο αιτών για να ζητήσει την επιστροφή του παιδιού, δ) κάθε διαθέσιμη πληροφορία που αφορά τον εντοπισμό του παιδιού και την ταυτότητα του προσώπου με το οποίο τεκμαίρεται ότι αυτό ευρίσκεται. Η αίτηση μπορεί να συνοδεύεται ή να συμπληρώνεται από: ε) επικυρωμένο αντίγραφο κάθε χρήσιμης απόφασης ή συμφωνίας, στ) πιστοποιητικό ή

βεβαίωση που προέρχεται από την κεντρική Αρχή ή κάθε άλλη αρμόδια αρχή του κράτους της συνήθους διαμονής ή από κάποιο αρμόδιο πρόσωπο, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού και ζ) κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο.

Άρθρο 9: εφόσον η Κεντρική Αρχή που λαμβάνει την αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 8, έχει λόγους να πιστεύει ότι το παιδί βρίσκεται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, διαβιβάζει την αίτηση απευθείας και χωρίς καθυστέρηση στην Κεντρική Αρχή από την οποία προέρχεται η αίτηση ή, ενδεχομένως, τον αιτούντα.

Άρθρο 10: κ Κεντρική Αρχή όπου βρίσκεται το παιδί λαμβάνει ή προκαλεί τη λήψη κάθε μέτρου ικανού να εξασφαλίσει την εκούσια απόδοσή του.

Άρθρο 11: οι δικαστικές ή διοικητικές αρχές των συμβαλλόμενων κρατών οφείλουν να εφαρμόζουν τις διαδικασίες επείγοντος χαρακτήρος για την επιστροφή του παιδιού. Αν η δικαστική ή η διοικητική αρχή που έχει επιληφθεί δεν έχει αποφασίσει εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων από την έναρξη της διαδικασίας, ο αιτών ή η Κεντρική Αρχή του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορούν, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος της Κεντρικής Αρχής του κράτους από το οποίο προέρχεται η αίτηση, να ζητήσουν επίσημη έκθεση για τους λόγους αυτής της καθυστέρησης. Την απάντηση που θα λάβει η Κεντρική Αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση οφείλει να την διαβιβάσει στην κεντρική Αρχή του κράτους από το οποίο προέρχεται η αίτηση ή, ενδεχομένως, στον αιτούντα.

Άρθρο 12: εφόσον ένα παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε παράνομα κατά την έννοια του άρθρου 3 και από τη μετακίνηση ή την κατακράτησή του μέχρι τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης ενώπιον της δικαστικής ή διοικητικής αρχής του συμβαλλόμενου κράτους, όπου βρίσκεται το παιδί, διέρρευσε χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους, η επιληφθείσα αρχή διατάσσει την άμεση επιστροφή του. Ακόμη κι αν η δικαστική ή διοικητική αρχή επιλήφθηκε μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος ενός έτους, που προβλέπεται στη προηγούμενη παράγραφο, οφείλει ομοίως να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εκτός αν αποδειχτεί ότι το παιδί έχει ήδη προσαρμοστεί στο νέο του

περιβάλλον. Εφόσον η δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει λόγους να πιστεύει ότι το παιδί έχει μεταφερθεί σε άλλο κράτος, μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία ή να απορρίψει την αίτηση επιστροφής του παιδιού.

Άρθρο 13: παρά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, η δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν δεσμεύεται να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εφόσον το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση που αντιτίθεται στην επιστροφή το αποδεικνύει: α) ότι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η οργάνωση που είχε τη μέριμνα του προσώπου του παιδιού δεν ασκούσε ουσιαστικά το δικαίωμα επιμέλειας κατά το χρόνο της μετακίνησης ή κατακράτησης ή είχε συναινέσει στη μετακίνηση ή κατακράτηση αυτήν ή την είχε εγκρίνει εκ των υστέρων ή β) ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος η επιστροφή του παιδιού να το εκθέσει σε φυσική ή ψυχική δοκιμασία ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο να το περιαγάγει σε μια αφόρητη κατάσταση. Η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί επίσης να αρνηθεί να διατάξει την επιστροφή του παιδιού, εάν διαπιστωθεί ότι το παιδί αντιτίθεται στην επιστροφή του και έχει ήδη την ηλικία και την ωριμότητα που υπαγορεύουν να ληφθεί υπόψη η γνώμη του. Κατά την εκτίμηση των περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, οι δικαστικές ή διοικητικές αρχές οφείλουν αν λάβουν υπόψη τις πληροφορίες για την κοινωνική κατάσταση του παιδιού που παρέχονται από την Κεντρική Αρχή ή άλλη αρμόδια υπηρεσία του κράτους της συνήθους διαμονής του.

Άρθρο 14: για να διαπιστώσει την ύπαρξη μιας παράνομης μετακίνησης ή κατακράτησης κατά την έννοια του άρθρου 3, η δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορούν να λαμβάνουν υπόψη απευθείας το δίκαιο και τις δικαστικές ή διοικητικές αποφάσεις που αναγνωρίζονται επίσημα ή όχι στο κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού, χωρίς να γίνεται προσφυγή στις ειδικές διαδικασίες, οι οποίες ακολουθούνται αλλιώς για την απόδειξη αυτού του δικαίου ή για την αναγνώριση των αλλοδαπών αποφάσεων.

Άρθρο 15: οι δικαστικές ή οι διοικητικές αρχές ενός συμβαλλόμενου κράτους, πριν διατάξουν την επιστροφή του παιδιού, μπορούν να ζητήσουν από τον αιτούντα να προσκομίσει μια απόφαση ή ένα πιστοποιητικό των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού, με το οποίο διαπιστώνεται ότι η μετακίνηση ή η κατακράτηση ήταν παράνομες κατά την έννοια του άρθρου 3 της σύμβασης, εφόσον αυτή η απόφαση ή αυτό το πιστοποιητικό μπορούν να αποκτηθούν στο κράτος αυτό. Οι Κεντρικές Αρχές των συμβαλλόμενων κρατών παρέχουν, στο μέτρο του δυνατού, συνδρομή στον αιτούντα για να αποκτήσει την απόφαση ή το πιστοποιητικό αυτό.

Άρθρο 16: αφότου τους γνωστοποιηθεί η παράνομη μετακίνηση ενός παιδιού ή η κατακράτησή του κατά το άρθρο 3, οι δικαστικές ή διοικητικές αρχές του συμβαλλόμενου κράτους, όπου το παιδί μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε, δεν μπορούν να κρίνουν επί του κυρίου θέματος του δικαιώματος της επιμέλειας, μέχρι να διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχει περίπτωση επιστροφής του παιδιού κατά την παρούσα Σύμβαση ή μέχρι να διαρρεύσει εύλογο χρονικό διάστημα χωρίς να υπάρξει αίτηση εφαρμογής της Σύμβασης.

Άρθρο 17: μόνο το γεγονός ότι μια απόφαση σχετική με την επιμέλεια εκδόθηκε ή μπορεί να αναγνωριστεί στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν μπορεί να δικαιολογήσει την άρνηση να επιστραφεί το παιδί στα πλαίσια της σύμβασης αυτής, αλλά οι δικαστικές ή διοικητικές αρχές του κράτους, προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, μπορούν να λάβουν υπόψη το αιτιολογικό αυτής της απόφασης κατά την εφαρμογή της σύμβασης.

Άρθρο 18: οι διατάξεις αυτού του κεφαλαίου δεν περιορίζουν την εξουσία της δικαστικής ή διοικητικής αρχής να διατάξει την επιστροφή του παιδιού σε οποιονδήποτε χρόνο.

Άρθρο 19: απόφαση για την επιστροφή του παιδιού, που εκδόθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης, δε θίγει το κύριο θέμα του δικαιώματος της επιμέλειας.

Άρθρο 20: η επιστροφή του παιδιού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, μπορεί να απορριφθεί, εφόσον αυτή δεν επιτρέπεται από τις θεμελιώδεις αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, οι οποίες αναφέρονται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

➤ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Άρθρο 21: αίτηση που αποσκοπεί στην οργάνωση ή την προστασία της ουσιαστικής άσκησης ενός δικαιώματος επικοινωνίας, μπορεί να απευθύνεται προς την Κεντρική Αρχή συμβαλλόμενου κράτους κατά τον ίδιο τρόπο όπως η αίτηση επιστροφής του παιδιού.

Οι Κεντρικές Αρχές δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις συνεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 7 για να εξασφαλίσουν την αδιατάρακτη άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας και την πραγματοποίηση του κάθε όρου που απαιτείται για την άσκηση του δικαιώματος αυτού και για να άρουν στο μέτρο του δυνατού κάθε εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος αυτού.

Οι Κεντρικές Αρχές μπορούν, είτε απευθείας, είτε μέσω ενδιάμεσων οργάνων, να κινούν ή προωθούν νόμιμες διαδικασίες για να οργανώσουν ή να προστατεύσουν το δικαίωμα επικοινωνίας και τους όρους στους οποίους υπόκειται η άσκηση του δικαιώματος αυτού.

➤ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 22: καμιά εγγυοδοσία ή κατάθεση, με οποιαδήποτε ονομασία, δεν μπορεί να επιβληθεί για να διασφαλίσει την πληρωμή των εξόδων και δαπανών στο πλαίσιο των δικαστικών και διοικητικών διαδικασιών που προβλέπονται από τη σύμβαση.

Άρθρο 23: καμιά επικύρωση ή παρόμοια διατύπωση δεν απαιτείται στο πλαίσιο αυτής της σύμβασης.

Άρθρο 24: κάθε αίτηση, κοινοποίηση ή άλλο έγγραφο διαβιβάζονται στην Κεντρική Αρχή του κράτους, προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, στη γλώσσα του πρωτότυπου και συνοδεύονται από μετάφραση στην επίσημη

γλώσσα ή σε μια από τις επίσημες γλώσσες αυτού του κράτους ή, εφόσον ή μετάφραση αυτή είναι δύσκολο να γίνει, από μετάφραση στη γαλλική ή στην αγγλική. Πάντως, ένα συμβαλλόμενο κράτος, κάνοντας χρήση της φύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 42, μπορεί να εναντιωθεί τη χρήση της γαλλικής ή της αγγλικής γλώσσας σε κάθε αίτηση, κοινοποίηση ή άλλο έγγραφο που απευθύνεται στην Κεντρική του Αρχή.

Άρθρο 25: οι υπήκοοι ενός συμβαλλόμενου κράτους και τα πρόσωπα που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σ αυτό το κράτος, έχουν, για ό,τι έχουν την εφαρμογή της σύμβασης, δικαίωμα νομικής και δικαστικής αρωγής σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σαν να ήταν οι ίδιοι υπήκοοι αυτού του άλλου κράτους ή είχαν εκεί την συνήθη διαμονή του.

Άρθρο 26: κάθε Κεντρικά Αρχή αναλαμβάνει τα έξοδά της, που αφορούν την εφαρμογή της σύμβασης.

Η Κεντρική Αρχή και οι άλλες δημόσιες υπηρεσίες των συμβαλλόμενων κρατών δεν καταλογίζουν κανένα έξοδο σε σχέση με τις αιτήσεις που υποβάλλονται κατ' εφαρμογή της σύμβασης. Ιδίως δεν μπορούν να απαιτήσουν από τον αιτούντα την πληρωμή των εξόδων και δαπανών της δίκης ή ενδεχομένως των εξόδων που προκύπτουν από την σύμπραξη δικηγόρου. Εν τούτοις μπορούν να ζητήσουν την πληρωμή των δαπανών που προκλήθηκαν ή που θα μπορούσαν να προκληθούν από τις ενέργειες που συνδέονται με την επιστροφή του παιδιού.

Εν τούτοις ένα συμβαλλόμενο κράτος μπορεί, κάνοντας χρήση της επιφύλαξης που προβλέπεται από το άρθρο 42, να δηλώσει ότι δεν δεσμεύεται για την πληρωμή των εξόδων που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο και συνδέονται με τη σύμπραξη του δικηγόρου ή του νομικού συμβούλου ή για τα δικαστικά έξοδα, παρά μόνο κατά το μέτρο που αυτά τα έξοδα μπορούν να καλυφθούν από το σύστημά τους που αφορά τη δωρεάν δικαστική και νομική συνδρομή.

Διατάσσοντας την επιστροφή του παιδιού ή αποφασίζοντας επί του δικαιώματος επικοινωνίας, στο πλαίσιο της Σύμβασης, η δικαστική ή διοικητική αρχή μπορεί ενδεχομένως να καταλογίσει το βάρος του προσώπου που μετακίνησε ή κατακράτησε το παιδί ή παρεμπόδισε την άσκηση του

δικαιώματος επικοινωνίας, την πληρωμή όλων των αναγκαίων εξόδων που καταβλήθηκαν από τον αιτούντα ή στο όνομά του, ιδίως τα έξοδα ταξιδιού, τα έξοδα δικαστικής πληρεξουσιότητας και εκπροσώπησης του αιτούντος, τα έξοδα επιστροφής του παιδιού, καθώς και όλα τα έξοδα και δαπάνες που έγιναν για να εντοπιστεί το παιδί.

Άρθρο 27: εφόσον είναι προφανές ότι δεν συντρέχουν οι απαιτούμενες από τη σύμβαση προϋποθέσεις ή ότι η αίτηση είναι αβάσιμη, μια Κεντρική Αρχή δεν δεσμεύεται να κάνει δεκτή μια αίτηση. Στην περίπτωση αυτή η Κεντρική Αρχή οφείλει να γνωστοποιήσει αμέσως τους λόγους τις στον αιτούντα ή, ενδεχομένως, στην Κεντρική Αρχή που διαβίβασε την αίτηση.

Άρθρο 28: μια Κεντρική Αρχή μπορεί να απαιτήσει η αίτηση να συνοδεύεται από γραπτή εξουσιοδότηση με την οποία της παρέχεται η εξουσία να ενεργεί για λογαριασμό του αιτούντος ή να ορίζει πληρεξούσιο που να ενεργεί το όνομά του.

Άρθρο 29: η σύμβαση δεν αποκλείει την δυνατότητα για το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή την οργάνωση, που ισχυρίζονται ότι υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος επιμέλειας ή επικοινωνίας κατά την έννοια των άρθρων 3 και 21, να απευθυνθούν απευθείας στις δικαστικές ή διοικητικές αρχές των συμβαλλόμενων κρατών κατ' εφαρμογή ή όχι των διατάξεων της σύμβασης.

Άρθρο 30: κάθε αίτηση που υποβάλλεται στην Κεντρική Αρχή ή απευθείας στις δικαστικές ή διοικητικές αρχές ενός συμβαλλόμενου κράτους κατ' εφαρμογή της σύμβασης, καθώς και κάθε έγγραφο ή άλλη κοινοποίηση που επισυνάπτονται στην αίτηση ή διαβιβάζονται από μια Κεντρική Αρχή, γίνονται δεκτά ενώπιον των δικαστηρίων ή των διοικητικών αρχών των συμβαλλόμενων κρατών.

Άρθρο 31: όταν πρόκειται για ένα κράτος που έχει για το θέμα της επιμέλειας των παιδιών δύο η περισσότερα νομικά συστήματα που εφαρμόζονται σε διάφορες εδαφικές ενότητες: α) κάθε αναφορά στη συνήθη διαμονή στο κράτος αυτό αφορά τη συνήθη διαμονή σε μια εδαφική ενότητα του κράτους

αυτού. Και β) κάθε αναφορά στο δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής αφορά το δίκαιο της εδαφικής ενότητας, εντός της οποίας έχει το παιδί τη συνήθη διαμονή του.

Άρθρο 32: όταν πρόκειται για ένα κράτος που έχει για το θέμα της επιμέλειας των παιδιών δύο ή περισσότερα νομικά συστήματα που εφαρμόζονται σε διάφορες κατηγορίες προσώπων, κάθε αναφορά στο δίκαιο του κράτους αυτού αφορά το νομικό σύστημα που ορίζεται από το δίκαιο του κράτους αυτού.

Άρθρο 33: ένα κράτος, εντός του οποίου διάφορες ενότητες έχουν τους δικούς τους νομικούς κανόνες σχετικά με την επιμέλεια των παιδιών, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει τη σύμβαση στην περίπτωση που ένα κράτος με ενιαίο νομικό σύστημα δεν θα ήταν υποχρεωμένο να την εφαρμόσει.

Άρθρο 34: η σύμβαση αυτή υπερισχύει, στα θέματα επί των οποίων εφαρμόζεται, της Σύμβασης της 5 Οκτωβρίου 1961 που αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία των οργάνων και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας ανηλίκων, ως προς τις σχέσεις μεταξύ των Κρατών μελών και στις δύο συμβάσεις. Εξάλλου, η παρούσα σύμβαση δεν εμποδίζει την επίκληση ενός άλλου διεθνούς κειμένου που δεσμεύει το κράτος προέλευσης και το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή την επίκληση του μη συμβατικού δικαίου του τελευταίου αυτού κράτους για να επιτευχθεί η επιστροφή του παιδιού που μετακινήθηκε ή κατακρατήθηκε παράνομα ή για να οργανωθεί το δικαίωμα επικοινωνίας.

Άρθρο 35: η σύμβαση αυτή δεν εφαρμόζεται μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών παρά μόνο στις παράνομες απαγωγές και κατακρατήσεις που έγιναν μετά τη θέση της σε ισχύ στα κράτη αυτά. Εάν έχει γίνει μια δήλωση σύμφωνα με τα άρθρα 39 ή 40, η αναφορά σε ένα συμβαλλόμενο κράτος που γίνεται στην προηγούμενη παράγραφο λαμβάνεται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα ή στις εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση.

Άρθρο 36: η σύμβαση αυτή δεν εμποδίζει δύο ή περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη να συμφωνήσουν μεταξύ τους, προς τον σκοπό να μειώσουν τους περιορισμούς στους οποίους μπορεί να υπόκειται η επιστροφή του παιδιού, την εξαίρεση εκείνων των διατάξεων της σύμβασης που μπορούν να προκαλέσουν τέτοιους περιορισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6- ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 37: η σύμβαση είναι ανοικτή για υπογραφή από τα κράτη που ήταν μέλη της συνδιάσκεψης της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου κατά τη Δέκατη Τέταρτη Σύνοδό της. Θα επικυρωθεί, θα γίνει αποδεκτή ή θα εγκριθεί και τα έγγραφα της επικύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης θα κατατεθούν στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

Άρθρο 38: κάθε κράτος μπορεί να προσχωρήσει στη σύμβαση. Το έγγραφο της προσχώρησης θα κατατεθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών. Η σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ στο κράτος που προσχωρεί την πρώτη μέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα μετά την κατάθεση του εγγράφου προσχώρησης.

Η προσχώρηση δεν έχει αποτελέσματα παρά μόνο στις σχέσεις μεταξύ του προσχωρούντος κράτους και των συμβαλλόμενων κρατών που δηλώνουν ότι αποδέχονται αυτήν την προσχώρηση. Μία τέτοια δήλωση πρέπει επίσης να γίνει από κάθε κράτος που επικυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει τη σύμβαση μετά τη προσχώρηση. Η δήλωση αυτή θα κατατεθείς το Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών. Το υπουργείο αυτό θα αποστείλει δια της διπλωματικής οδού επικυρωμένο αντίγραφο σε καθένα από τα συμβαλλόμενα κράτη.

Η σύμβαση τίθεται σε ισχύ, μεταξύ του προσχωρούντος κράτους και του κράτους που δήλωσε ότι αποδέχεται αυτήν την προσχώρηση, την πρώτη μέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα μετά την κατάθεση της δήλωσης αποδοχής.

Άρθρο 39: κάθε κράτος, κατά το χρόνο της υπογραφής, της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, μπορεί να δηλώσει ότι η

σύμβαση εκτείνεται στο σύνολο των εδαφών που εκπροσωπεί επί διεθνούς πεδίου ή σε ένα ή σε περισσότερα από τα εδάφη αυτά. Η δήλωση αυτή επιφέρει αποτελέσματα από το χρονικό σημείο όπου η σύμβαση τίθεται σε ισχύ για το κράτος αυτό. Η δήλωση αυτή, καθώς και κάθε μεταγενέστερη επέκταση, γνωστοποιούνται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

Άρθρο 40: κάθε συμβαλλόμενο κράτος, που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες εντός των οποίων εφαρμόζονται διάφορα νομικά συστήματα για τα θέματα που ρυθμίζονται από την σύμβαση αυτήν, μπορεί, κατά το χρόνο της υπογραφής, της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, να δηλώσει ότι η παρούσα σύμβαση εφαρμόζεται σε όλες τις εδαφικές ενότητες του ή μόνο σε μια ή περισσότερες από αυτές και μπορεί κατά πάντα χρόνο να μεταβάλλει αυτή τη δήλωση, κάνοντας μια νέα δήλωση. Οι δηλώσεις αυτές γνωστοποιούνται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και αναφέρουν ρητώς τις εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση.

Άρθρο 41: όταν ένα συμβαλλόμενο κράτος έχει σύστημα διακυβέρνησης κατά το οποίο η εκτελεστική, η δικαστική και η νομοθετική εξουσία, κατανέμονται μεταξύ μιας Κεντρικής Αρχής και άλλως αρχών αυτού του κράτους, η υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή και έγκριση της σύμβασης ή η προσχώρηση στη σύμβαση ή μια δήλωση που γίνεται κατά το άρθρο 40, δεν επιφέρουν κανένα αποτέλεσμα ως προς την εσωτερική κατανομή των εξουσιών εντός του κράτους αυτού.

Άρθρο 42: κάθε συμβαλλόμενο κράτος μπορεί, το αργότερο κατά το χρόνο της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, ή κατά το χρόνο της δήλωσης που γίνεται κατά τα άρθρα 39 ή 40, να κάνει χρήση είτε της μιας είτε και των δύο επιφυλάξεων που προβλέπονται στα άρθρα 24 και 26 παρ.3. καμιά άλλη επιφύλαξη δεν γίνεται δεκτή.

Κάθε κράτος μπορεί οποτεδήποτε να ανακαλέσει μια επιφύλαξη που είχε κάνει. Η ανάκληση αυτή γνωστοποιείται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών. Τα αποτελέσματα της επιφύλαξης παύουν την

πρώτη μέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα κατά τη γνωστοποίηση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 43: η σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη μέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα μετά την κατάθεση του τρίτου εγγράφου, αποδοχής ή προσχώρησης που προβλέπονται από τα άρθρα 37 και 38. Στη συνέχεια η σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ: α) για κάθε κράτος που επικυρώνει, αποδέχεται, εγκρίνει ή προσχωρεί μεταγενεστέρως, την πρώτη ημέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα μετά την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής έγκρισης ή προσχώρησής του. β) για τα εδάφη ή τις εδαφικές ενότητες, όπου η σύμβαση εκτείνει την εφαρμογή της συμφώνως προς τα άρθρα 39 ή 40, την πρώτη ημέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα μετά τη γνωστοποίηση που προβλέπεται από τα άρθρα αυτά.

Άρθρο 44: η σύμβαση έχει διάρκεια 5 ετών από την ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ συμφώνως προς το άρθρο 43 παρ.1, ακόμη και για τα κράτη για τα οποία θα την επικυρώσουν, αποδεχθούν, εγκρίνουν, ή θα προσχωρήσουν σ' αυτήν μεταγενεστέρως. Η σύμβαση ανανεώνεται σιωπηρώς ανά πενταετία, εκτός και αν υπάρξει καταγγελία. Η καταγγελία γνωστοποιείται τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας των πέντε ετών, στο υπουργείο εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

Η καταγγελία μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένα εδάφη ή εδαφικές ενότητες επί των οποίων εφαρμόζεται η σύμβαση. Η καταγγελία δεν επιφέρει αποτελέσματα παρά μόνο απέναντι στο κράτος που τη γνωστοποίησε. Η σύμβαση παραμένει σε ισχύ για τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη.

Άρθρο 45: το Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών γνωστοποιεί στα κράτη μέλη της συνδιάσκεψης, καθώς και στα κράτη που προσχώρησαν στη σύμβαση συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 38:

1. τις υπογραφές, επικυρώσεις, αποδοχές και εγκρίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 37
2. τις προσχωρήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 387
3. τη χρονολογία κατά την οποία η σύμβαση τίθεται σε ισχύ συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 43

4. τις επεκτάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 39
5. τις δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 38 και 40
6. τις επιφυλάξεις που προβλέπονται στα άρθρα 24 και 26 και την ανάκληση των επιφυλάξεων που προβλέπονται στο άρθρο 42
7. τις καταγγελίες που προβλέπονται στο άρθρο 44

Για να πιστοποιηθούν τα παραπάνω οι υπογράφωντες δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπέγραψαν την παρούσα σύμβαση.

Καταρτίσθηκε στη Χάγη στις 25 Οκτωβρίου 1980, σε δύο κείμενα στην αγγλική και στη γαλλική γλώσσα, που είναι ισοδύναμα, σε ένα πρωτότυπο που κατατέθηκε στα αρχεία της Κυβέρνησης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, επικυρωμένο αντίγραφο του οποίου θα επιδοθεί δια της διπλωματικής οδού σε κάθε κράτος που ήταν μέλος στην συνδιάσκεψη της Χάγης του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου κατά την δέκατη τέταρτη σύνοδό της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, λειτουργεί είτε ως Κεντρική Αρχή, υπό την έννοια στη συνεργασίας με τις αντίστοιχες αρχές, είτε ως αρχή λήψεως και διαβιβάσεως αιτημάτων από και προς την αλλοδαπή, με σκοπό την έναρξη και διενέργεια δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών. Χειρίζεται, μεταξύ άλλων, την διεθνή απαγωγή των παιδιών η οποία απορρέει από τη Σύμβαση της Χάγης της 25^{ης} Οκτωβρίου του 1980.

Θέλοντας να ενημερώσει λοιπόν τους πολίτες για το πρόβλημα της διεθνούς απαγωγής και να προλάβει τυχόν επικείμενες τέτοιες σκέψεις, έχει εκδώσει ένα φυλλάδιο, το οποίο απευθύνεται κυρίως προς τους γονείς και αναφέρει τα παρακάτω:

« ➔ **ΠΡΟΛΗΨΗ**

Εσείς και το παιδί σας είστε πιο ευάλωτοι αν η σχέση σας με τον ή την σύζυγο είναι προβληματική ή αν υπάρχουν στενοί δεσμοί με μια άλλη χώρα ιδιαίτερα δε αν αυτή η χώρα έχει νόμους ή παραδόσεις που μπορούν να αποβούν επικίνδυνοι για σας ή για κάθε πολίτη που δεν είναι υπήκοός της. Πολλές περιπτώσεις διεθνούς απαγωγής παιδιών από γονείς ξεκίνησαν, όταν το παιδί με την έγκριση και των δύο γονέων ταξίδεψε στο εξωτερικό αλλά αργότερα εμποδίστηκε να επιστρέψει στη χώρα της συνήθους κατοικίας του.

Κάποιες φορές, χωρίς ένας γάμος να έχει προβλήματα, μπορεί όταν ο αλλοδαπός γονέας επιστρέψει στη χώρα προέλευσής του, να αποφασίσει αν μην επιστρέψει ούτε ο ίδιος, ούτε το παιδί. Αυτό δεν είναι σπάνιο να συμβεί, γιατί η συμπεριφορά ενός ατόμου μπορεί να αλλάξει όταν επιστρέψει στο περιβάλλον που μεγάλωσε.

Σε κάποιες κοινωνίες, τα παιδιά πρέπει να έχουν την άδεια του πατέρα και μια γυναίκα πρέπει να έχει την άδεια του συζύγου της για να ταξιδέψει. Ιδιαίτερα εάν είστε γυναίκα, ερευνήστε τους νόμους αλλά και τις παραδόσεις στην χώρας που προγραμματίζετε να επισκεφθείτε ή προγραμματίστε να

επιτρέψετε στο παιδί σας να επισκεφθεί και σκεφτείτε προσεχτικά την επίδραση που μπορεί να έχει στον πατέρα, η επιστροφή στην παραδοσιακή του κουλτούρα.

Τι μπορείτε να κάνετε προληπτικά:

1. να τηρείτε κατάλογο διευθύνσεων και τηλεφώνων των συγγενών, φίλων και συνεργατών του άλλου γονέα, εδώ και το εξωτερικό.
2. να τηρείτε αρχείο σημαντικών πληροφοριών σχετικά με τον άλλο γονέα που να περιλαμβάνει αριθμό διαβατηρίου, άδεια οδήγησης και αριθμό οχήματος
3. να έχετε πάντα πρόσφατες φωτογραφίες του παιδιού σας.

Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να φανούν εξαιρετικά χρήσιμες σε περίπτωση παράνομης μετακίνησης και παρακράτησης του παιδιού σας. Πρέπει επίσης να γνωρίζετε ότι σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκαιο αλλά και το δίκαιο πολλών χωρών, η γονική μέριμνα για το ανήλικο παιδί σας, ασκείται από κοινού και από τους δύο γονείς.

Εάν υπάρχει προοπτική διαζυγίου ή διάστασης ή αν ακόμα δεν παντρευτήκατε ποτέ νόμιμα τον άλλο γονέα, ρωτήστε τον δικηγόρο σας αν πρέπει να επιδιώξετε μια απόφαση επιμέλειας ή ακόμη μια απόφαση που να απαγορεύει στο παιδί σας να ταξιδέψει στο εξωτερικό χωρίς την έγκρισή σας ή χωρίς την άδεια του δικαστηρίου.

Σε περίπτωση που έχετε τέτοια απόφαση, καλό είναι να έχετε ενημερώσει και το σχολείο του παιδιού σας.

Τι μπορεί να κάνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης σε περιπτώσεις Διεθνών Απαγωγών:

- μπορεί να βοηθήσει τους γονείς να καταθέσουν αίτηση στις ξένες αρχές για την επιστροφή του παιδιού ή για την επικοινωνία με αυτό.

- Να προσπαθήσει, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των άλλων χωρών, να εντοπίσει το παιδί.
- Να παρέχει στον αιτούντα γονέα όλες τις δυνατές πληροφορίες για τη χώρα που βρίσκεται το παιδί, αλλά και να τον φέρει σε επαφή με τους δικηγόρους που θα αναλάβουν την υπόθεσή του ή και να επικοινωνήσει εκ μέρους του μαζί τους.

Τι δεν μπορεί να κάνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης:

- Να παρεμβαίνει σε αστικές νομικές διαφορές μεταξύ των γονέων
- να καταβάλλει δικαστικά ή άλλα έξοδα που πιθανόν να απαιτηθούν από την χώρα στην οποία απευθύνεται η αίτηση
- να ενεργήσει ως δικηγόρος και συνεπώς να εκπροσωπήσει τους γονείς στο δικαστήριο

κατά συνέπεια,

εάν ο πρώην ή νυν σύζυγός σας ή άλλο συγγενικό πρόσωπο ή τρίτος, μετακίνησε και κατακρατεί το παιδί σας σε κάποια χώρα του εξωτερικού, η οποία εφαρμόζει την Σύμβαση και επιθυμείτε την επιστροφή του ή την επικοινωνία μαζί του, μπορείτε να απευθυνθείτε στο υπουργείο μας, το οποίο σύμφωνα με την ανωτέρω σύμβαση θα διαβιβάσει το αίτημά σας και θα φροντίσει για την έναρξη των δικαστικών και διοικητικών διαδικασιών με σκοπό την άμεση επιστροφή του παιδιού στη χώρα της συνήθους διαμονής του. τις συμβαλλόμενες χώρες μπορείτε να τις βρείτε στο site του υπουργείου, υπό την επιλογή «διεθνείς συμβάσεις».

Έντυπο της σχετικής αίτηση, μπορείτε να βρείτε στο ίδιο το site, υπό την επιλογή «έντυπα αιτήσεων». Η αίτηση πρέπει αν υποβληθεί το συντομότερο δυνατό μετά την παράνομη μετακίνηση και κατακράτηση και κατά προτίμηση πριν παρέλθει ένα έτος. Δικαίωμα υποβολής της αίτηση έχουν όλοι είτε είναι Έλληνες, είτε είναι αλλοδαποί.

Πρέπει πάντως να γνωρίζετε, ότι παρότι η σύμβαση της Χάγης αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο νομικό εργαλείο, για να επιδιώξετε την επιστροφή του απαχθέντος παιδιού σας, είναι πιθανό να έχετε μεγαλύτερη επιτυχία εάν μπορέσετε να διαπραγματευθείτε με τον απαγωγέα γονέα. Σε κάποιες περιπτώσεις, φίλοι και συγγενείς μπορεί να σας βοηθήσουν να επιτύχετε κάποιο συμβιβασμό και να μειώσουν τη ένταση, με αποτέλεσμα να επιτευχθεί πιο εύκολα η επιστροφή του παιδιού σας. Συχνά ο συμβιβασμός σε κάποιο είδος συμφιλίωσης, είναι η πιο ρεαλιστική αλλά και η πιο ανώδυνη για όλους λύση».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βούλγαρη Ι., «Η σύμβαση της Χάγης του 1980, επί των αστικών θεμάτων της διεθνούς απαγωγής των παιδιών», έκδοση Νομικό βήμα, 1990
2. Βρέλλη Σπ. Βλ. , «Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο», β' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, 2002
3. Γραμματικάκη – Αλεξίου Α., «Η διεθνής απαγωγή των παιδιών, κατά τη σύμβαση της Χάγης του 1980», εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1996
4. Γραμματικάκη – Αλεξίου Α., Ζ Παπασιώπη – Πασιά, Ε. Βασιλακάκη, «Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο», γ' έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2002.
5. Εγκυκλοπαίδεια, «Επιστήμη και Ζωή», εκδόσεις Χατζηϊακώβου Α.Ε., Αθήνα 2005
6. <https://culsnet.law.capital.edu>, D. Turack, “ The Hague Convention on international child abduction by Paul R. Beaumont and Peter E. mc Eleavy ”, New York-Oxford University Press, 1999
7. www.icmec.org, international centre for missing and exploited children, «*Campaign Against International Child Abduction*»
8. <http://hosting01.vivodinet.gr/conventions>: «*Διεθνή κείμενα για τα δικαιώματα του παιδιού*»

9. www.childfamily.gr: «Εξαφανίσεις και απαγωγές ανήλικων παιδιών».
10. www.incatat.com: «*the international child abduction database*»
11. www.wikipedia.org « *Η διεθνής απαγωγή των παιδιών κατά τη σύμβαση της Χάγης του 1980*»
12. www.interpol.com «*global alerts for missind kids*». Μάρτιος 2003
13. www.europa.eu Αν. Πάση, «*Δικαίωμα επικοινωνίας των απώτερων ανιόντων*», Δευτέρα 29/12/2008
14. www.odee.gr «Κ. Χριστανάκου- Φωτιάδη, «*Επιμέλεια και διατροφή τέκνου- δικαίωμα επικοινωνίας*»
15. www.ministryofjustice.com: «*αίτηση – απαγωγής τέκνων*»
16. www.direct.gov «*icacu guide to making an application*»
17. <http://travel.state.gov> «*International Parental Child Abduction*»

